

Köszönatkampány az 1%-ért

Hálakoncert Békéscsabán – ételosztás szerte az országban

► Összeállítás a 11. oldalon

Hittanverseny és gyermeknap ► 3. oldal
Evangelikus siker az OTDK-n ► 4. oldal
Túlvilági elképzeléseinkről ► 5. oldal
Beszélgetés Büky Anna íróval ► 7. oldal
Ötszáz éves modernitás ► 9. oldal
Melléklet: ÚTTITÁRS – magyar evangéliumi lap

Újabb költészet napi rekord

Kétezer diák szavalt együtt Pestszentlőrincen

► Újabb rekordot állítottak fel Budapest XVIII. kerületének iskolái. A pestszentlőrinci Kossuth téren április 10-én – a költészet napjához kapcsolódóan – mintegy kétezer diák mondta el egyszerre Jordán Tamás színész, rendező közreműködésével Kosztolányi Dezső *Mostan színes tintákról álmodom* című versét.

A Sztéhlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium korábbi igazgatójának, dr. Kalina Katalinnak a kezdeményezésére még tavaly csatlakoztak a kerületi iskolák a *Nagy versmondás* rendezvénysorozathoz. Mint ismeretes, a *12 legszebb magyar vers* című kezdeményezést és ezen belül a *Nagy versmondást* 2008-ban indította útjára Fűzfá Balázs szombathelyi irodalomtörténész, egyetemi docens és Jordán Tamás színész, rendező, akik a ma-

gyar líra gyöngyszemeire szeretnék felhívni a figyelmet.

Idén a költészet napjához kapcsolódva a Karinthy Frigyes Gimnázium, a Vörösmarty Mihály Énekzenekar, Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium, a Pogány Frigyes Szakközépiskola, a Gulner Gyula Általános Iskola, a Pestszentlőrinci Német Nemzetiségi Általános Iskola és a Szent Lőrinc Katolikus Általános Iskola diákjai szavaltak a Sztéhlo-gimnázium épülete előtti parkban.

Ahogy azt Kolarovszki Zoltán megbízott iskolaigazgató bevezetőjében elmondta, tavaly ezerhatszáz diákkal sikerült rekordot felállítani. Akkor a Sztéhlon kívül még három másik gimnázium diákjai voltak jelen. Az idén azonban tovább bővítették a kört, és általános iskolák is csatlakoztak a versmondáshoz. Még háromszáz diákkal többen voltak most a rendezvényen.

A szavaltat ezúttal is Jordán Tamás Kossuth-díjas színművész „vezényelte” (*képünkön*), a rekordkísérletet pedig Fűzfá Balázs irodalomtörténész ellenőrizte és felügyelte.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

A rekordszavaltás az *Evangelikus.hu* honlapon is megtekinthető. Költészet napi összeállításunk a 6. oldalon.

Reformáció emlékbizottsági ülés

Balog Zoltánnak, az emberi erőforrások miniszterének vezetésével harmadik alkalommal ülésezett a Reformáció Emlékbizottság április 9-én Budapesten, ezúttal az Északi Evangélikus Egyházkerület székházában. A reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplése Magyarország számára kultúrtörténeti jelentőségű

esemény, felekezetre való tekintet nélkül – hangsúlyozta a miniszter.

A 2017-ben tartandó jubileumi megemlékezés akkor lesz eredményes, ha a reformáció értékei az egész nemzet számára közkinccsé válnak – tette hozzá Balog Zoltán.

A tanácskozáson a bizottság megvitatta és jóváhagyta a reformáció

kezdetének ötszázadik évfordulójára tervezett pályázati rendszert és a programok elindítását.

Dr. Hafenscher Károly miniszteri biztos beszámolt a korábbi ülés óta elévített munkáról, továbbá bejelentette a napokban közzétett két pályázati felhívást: a Kárpát-medencei reformáció témájú fotópályázatot és a fiatal képzőművészeknek szóló kiírást.

A bizottság tagjai – köztük egyházi és állami vezetők – javaslatokat fogalmaztak meg a 2016–2017-es programtervezettel kapcsolatban. Egyetértettek annak fontosságában, hogy a rendezvények mellett Kárpát-medence-szerte maradandó emlékek is szülessenek az ötszáz éve zajló reformációról. Az ülésen részt vett dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke, valamint Németország és Svájc budapesti nagykövete is.

■ MTI

Értéktudatosság

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

Miközben *Pierre-Simon Laplace Naprendszer működését* magyarázta, hirtelen azt a kérdést tette fel a császár: ebben a rendszerben hol van Istennek a helye? A meglepő válasz így hangzott: „Uram, számomra az említett hipotézis szükségtelen.” A világ Isten nélkül is érthető – *etsi Deus non daretur!* Megütközhetünk e kijelentésen, ám az nem szükségszerűen istentagadó.

Eberhard Jüngel, a Tübingeni Egyetem professor emeritusa számára ez a kijelentés igaz teológiai tétel is lehet, hiszen félreértés az, ha Istent a mi mértékeink és elvárásaink szerint tartanánk szükségszerűnek – a világmagyarázatot kiegészítő és teljessé tevő létezőnek. Világunk és benne az ember önmagában is érdekes! Az ember Isten nélkül is viselkedhet emberi, humánus módon.

A keresztények Istene saját magát ért érdekes. Az emberi elvárások szerint szükségszerűnek tartott Isten nem a szabad, nem a minket meglepő és lenyűgöző Isten! Nem a világ titka. A keresztény hit azonban az ilyen Istenről szól. Ez a meglepő Isten a keresztény teológiában a kinyilatkoztató, az önmagát feltáró Isten. Ezért az önmagában is érdekes Isten az ember számára új módon teszi érdekessé magát. Ő a világ titka! Isten létének legbelsőbb lényege az a szeretet, amely önmegvalósítás az önmegtagadás szabad tettében: Isten éppen abban igazán önmaga, hogy emberként adja magát az embereknek.

Ez olyan ellentmondásnak tűnhet, amely kizökkent a hétköznapi gondolkodás sekélyes medréből. Isten és az ember, a világ titka és a szükségszerűség gondolata jelzi azon ellentét feloldása iránti igényt, amely hitben kaphat választ. Ám ez nem jelenti azt, hogy a testté lett Ige üzenete ne lenne érvényes és meghatározó azok számára is, akik semmiféle világnézeti vagy vallási elköteleződést sem vállalnak fel tudatosan.

Napjainkban sokan az ítéletalkotás értékszemlegességére törekednek, mégis szüntelen kötöttek maradnak saját kultúrájuk normatív sarokigazságaihoz, amelyek évszázadok során határozták meg az európai kultúra fejlődését. Az Evangelikus Hittudományi Egyetemen április 15-én *Az értékkövetítés útjai és útvesztői* című konferencián neves előadók arra a kérdésre keresték a választ, hogy a „negatív modernizáció” sodrában miként szólaltatható meg szívderítő módon az evangélikus és keresztény tradíciókban rejlő derűs világ-szemléletet, békét teremtő és közösségépítő örömhír.

Polányi Mihály mutatott rá arra, hogy a tudományos hipotézisek a *verifikációtól* (igazolhatóság) függenek, míg a matematikát, a vallást vagy a művészeteket helyesebb, ha a *validáció* (érvényesség) eljárásával fogadjuk el.

Képzeletünk művei hasznos, talán még szükséges alkotások is, amelyek olyan jelentésvilágot teremtenek, amely lehetővé teszi számunkra a felelősségvállalást. A felelősséghez azonban mindig értéktudatosságnak kell kapcsolódnia. A kortárs filozófiai és teológiai művek gyakori állítása, hogy a modern életvilág törvényszerűvé vált. Az utolsó ítélet újkori megkérdőjelezése sem szüntette meg az emberi egzisztencia „fórum-szituációját”; ahogyan *Schiller* mondta: „a világtörténelem a világítélet”, amelyben a vádló és a vádlott ugyanaz, és önmagukat szüntelen igazolniuk kell. Az evangélikus megigazulástan ugyanakkor szembehelyezkedik az általános igazolás vagy az önigazolás kényszerével, amely a társadalom minden szintjén fellelhető.

Ebben a helyzetben joggal merül fel a kérdés: ki vagyok tulajdonképpen én, és egyáltalán van-e jogom az élethez? Ezt a helyzetet élte át K. úr *Franz Kafka A per* című regényében, amely éppen életvilágunk törvényszerűvé válásának szimbóluma és egzisztenciális mélydimenziója. Eképpen a létezéshez való jogunkat egyrészt cselekedeteinken és teljesítményünkön keresztül, másrészt rájuk való tekintettel kell igazolnunk, amit ismét cselekedeteink által próbálunk meg hitelesíteni.

Az egyház és a társadalom érték-közvetítő kapcsolatának kulcskérdése mégsem strukturális, hanem tartalmi jellegű. Tartalmilag hiteles és meggyőző hozzájárulás a közös orientálódáshoz. Ebben az értelemben megszívlelendő a neves német teológus, *Jürgen Moltmann* gondolata, miszerint a keresztény etika feladatát nem a világhoz való alkalmazkodásban, sem az attól való elszigetelődésben, hanem a világ megváltoztatásának útmutatásaként értelmezi.

Eppen ezért bír a keresztény etika átalakító erővel. Ehhez azonban az egyénre vonatkozóan három feltételnek kell érvényesülnie, közülük a második az identitás megváltozásában fejeződik ki: „*Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.*” (2Kor 5,17)

A Krisztussal való önzonosság az individuum lényegi egysége. Az identitás megváltozásához hozzátartozik a Teremtő ismeretében való gazdagodás, amely az új én felöltözésének a része: „...és felöltöztették az új embert, aki Teremtőjének képmására állandóan megújul, hogy egyre jobban megismerje őt.” (Kol 3,10)

Az ember Krisztusban újult meg. Az új identitás feltétele a körülményei megváltoztatásának. A „változás ethoszával” összekapcsolódik „az új idők pásztora”, mert a reménység etikája a jövőt Krisztus feltámadásának fényében látja!

A szerző az Evangelikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docense

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Örök Isten, mennyei Atyánk! Hálát adunk neked, hogy kihoztad a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok nagy pásztortát. Gondoskodó szeretettedben bízva terjesztjük eléd kéréseinket.

[Lektor:] Urunk! Kérünk, tedd szentté számunkra ezt a húsvéti időt! Add, hogy Krisztus feltámadásának örömhíre egész életünket átjárja, erősítse hitünket és szeretetünket! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, kérünk, add, hogy megtapasztalhassuk Jézus, a jó pásztor gondoskodását! Ő gyűjtsön össze minket, keresse meg az elveszettet, terelje vissza az eltévedtet, költözz be a sérültet, erősítse a gyengét, vigyázzon az erősre! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, kérünk, őrizz meg bennünket nyájad közösségében! Adj szíved szerinti lelkipásztorokat, akik hirdetik nekünk törvényedet és evangéliumodat, szolgálhatnak közöttünk a szentségekkel, vigasztalnak, intenek és bátorítanak minket! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, könyörgünk mindazokért, akikre a vezetés felelősségét bízta: politikusokért és munkaadókért, pedagógusokért és szülőkért. Kérünk, őrizd meg őket az önkényeskedéstől, és add, hogy pásztori hűséggel lássák el feladatukat. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, könyörgünk önmagunkért, akiket testvéreink és minden felebarátunk örömjévé tettél! Győzd le a ránk vágyódó bűnt, hogy a bennünk lakó gyűlölet helyett a te szereteted közvetítői legyünk szavainkban és tetteinkben! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Hallgass meg minket, Urunk, és áraszd ránk kegyelmedet! A te szabadításodra és vezetésedre, a te pásztorlásodra szorulunk: kérünk, vedd el önfejlőségünket és uralkodási vágyunkat! Add meg nekünk mindennap húsvét örömét szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA

„Az egész evangéliumban alig van kedvesebb kép, mint amellyel Krisztus pásztorhoz hasonlítja magát, aki az elveszett juhot tulajdon vállán viszi vissza a nyájhoz. Viszi manapság is – örökké. Ím, ez az evangélium veleje: Krisztus országa a könyörülő kegyelem országa, ahol nincs is egyéb, hanem csak »hordozás«. Krisztus hordozza fogatkozásainkat és betegségeinket. Bűneinket magára veszi, s türelemmel viseli hibáinkat; örökké a vállát nyomjuk, mégsem fárad bele a hordozásba. Kísértéseink közepette éppen ez a mi legnagyobb vigasztalásunk. Krisztus országában az a dolga az igehirdetőnek, hogy szeretettel vigasztalja s evangéliummal táplálja a lelkeket, hordozza a gyengéket, gyógyítsa a betegeket, az ígét jól hasogassa, s kinek-kinek szüksége szerint adja elébe.”

➡ **Luther Márton:**
Jer, örvendjünk, kereszttyének!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 2.VASÁRNAP (MISERICORDIA DOMINI) – EZ 34,10–16.31

Megélhetési pásztorok?

vé vált, a papok nem akarták vállalni a nép összegyűjtésének, útnak indításának és az őseik földjén való újbóli letelepítésének feladatát. Babilonban ugyan nem volt templom, ahol a Mózes könyvében rendelt áldozati istentiszteleteket végezhettek volna, a papi törzs tagjai mégis jól megélték a t-

zedből, amely idegen földön is megillette őket. Dolguk is akadt, hiszen a fogság hetven éve alatt gyűjtötték össze és szerkesztették egységes könyvé a Törát és a többi szent iratot.

Ezékiel mégis azzal vádolja őket, hogy olyan pásztorok, akik önmagukat és nem a nyáját legeltetik. Mai szóval megélhetési pásztorok, akik nem Isten akarata szerint, hanem a saját egzisztenciális biztonságukat szem előtt tartva végzik szolgálatukat. Isten nekik üzeni a próféta szavával: *„Majd én magam keresem meg juhaimat, és én viselem gondjukat.”*

Isten az ószövetségi nép életében a történelem porondján vitte véghez szabadító tetteit. Ezek azonban csupán a nép földi sorsában hoztak meghatározó változást. De számunkra így is előképei Isten – Fia halála és föltámadása által véghezvitt – szabadításának, amely által Isten örök szövetségébe vonja újszövetségi népét, amivel nem

A VASÁRNAP IGÉJE

csupán e világi, hanem örök sorsában hoz üdvös fordulatot.

Jézus, a juhok nagy pásztora, a halálból visszatérve nem a földi Babilon, hanem a lelki értelemben vett Babilon, a bűn és ennek következtében az Istentől való elszakíttottság, az örök halál fogságából való szabadulás útját készí-

tette el és nyitotta meg a benne hívők számára. Ennek az útnak a sírtól az örökkévalóságig vezető szakaszát egyedül ő ismeri, és csak ő tudja rajta juhait végigvezetni. Ezért – mint a vasárnap evangéliumában hallhatjuk – méltán nevezi magát jó pásztornak. De a sír ennek az útnak nem a kezdetén áll, hanem csupán határállomása. Az ószövetségi képnél maradvá: Babilon határát jelenti. A határnál a jó pásztor – ígérete szerint – maga veszi át juhait vezetését. De a határ előtti szakaszon a nyáj összegyűjtését és az átkelésre való fölkészítését elhívott pásztoraira bízta.

A képektől elvonatkoztatva ez azt jelenti, hogy az egyház valódi feladata a földön nem más, mint a Krisztusban való megváltás evangéliumának hirdetése és az ennek nyomán hitre jutók összegyűjtése és fölkészítése az Istennel örök közösségben való életre. Erre azért van szükség, mert az egyház népét újra meg újra megkísérti az a törekvés, amely az ószövetségi nép Babilonban született generációját is törbe ejtette, amikor kényelmesen berendezkedett a fogság földjén, és bár hitt

Istenben, mégsem akart onnan továbbmenni arra a földre, ahol Babilon bálványaitól szabadon, Isten törvénye szerint élhetett volna.

Az egyház népe és maga az egyház is újra meg újra hajlik rá, hogy itt a földön próbáljon minél komfortosabban berendezkedni. Ennek érdekében azután a Krisztusban hívők nap mint nap megkötik az önmaguk szemében aprónak és jelentéktelennek látszó kompromisszumaikat a világ szerinti gondolkodással és életmóddal.

Amíg a hivatásukhoz hű pásztorok vannak többségben, akik igehirdetéseikben – a korszerűtlenség vádját és nyomában a népszerűtlenséget is vállalva – újra meg újra emlékeztetik a nyáját, hogy *„nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt kereszük”* (Zsid 13,14), és ezért az eljövendő világhoz méltó életre kell már itt is törekednünk, addig a helyzet nem reménytelen. De ha a megélhetési pásztorok kerülnek túlsúlyba, akik a népszerűségük és a biztos egzisztenciájuk megőrzésének reményében nem beszélnek arról, hogy a hitre jutást a világias gondolkodással és életmóddal való szakításnak is követnie kell, és emellett a mindenkori hatalommal is megkötik kompromisszumaikat az egyház komfortos földi berendezkedésének biztosítására, akkor az egyház olyan, önmagával meghasonlott házra kezd hasonlítani, amely nem kerülheti el összeomlását.

Az a nap, amikor ez bekövetkezik, ítélet lesz a megélhetési pásztoroknak, de a nyáj reménysége akkor sem vész el, hiszen hűséges az Isten, aki nem vonja vissza, amit prófétája által kinyilatkoztatott: *„Majd én magam keresem meg juhaimat, és én viselem gondjukat.”*

■ VÉGHELYI ANTAL

„Aki engem úgy szeretted, hogy értem halálra mentél”

► **Ahogy ígértük, a húsvéti időben a Dunántúli énekeskönyv (1911) legfontosabb énekszerzőit mutatjuk be. A százhetvenöt éve született Sántha Károly énekeinek elemzését az egyházi esztendőhöz kapcsolódó versekkel folytatjuk.**

Az *Advent* fejezet két Sántha-éneket tartogat számunkra. Az *Áldott az Isten, mindnyájunknak Atyja* (EÉ 145) – szerencsés ötlettől vezérelve – a *Krisztus Urunknak áldott születésén* (EÉ 158) dallamához kapcsolódik, így erősítve advent és karácsony összetartozását. Az eredeti hét versszakból öt átdolgozott strófa szerepel énekeskönyvünkben (1–2., 6., 5., 7.). Az egyik kimaradt szakasz: „Ő, magasságból származó csemete, / Akiben vagyon az üdv ismerete / Mi bűneinknek bocsánata által: / Áldunk hálával!” Az ének utolsó sorainak változtatása – a kor lenyomataként – a „szolgálat” gondolatát viszi bele az énekszövegbe, más hangsúlyt adva így a versszaknak. „Téged követvén, ím, fogadunk néked / Örök hűséget!” (1911) „Téged követni és szolgálni néked / Te adj hűséget!” (1982)

Az *Ezrek ajkán egy szívvel* (EÉ 146) a *Teljes minden éltemben* (EÉ 526) dallamán kel életre. Hat versszakából négy maradt meg (1–2., 4., 6.), meglepő módon szinte változatlanul. Az eredeti 3. strófa problémás rím okán („Ő, jövel / És lövelj”), az 5. pedig nem keresztény (bosszúszoltárba való) teológiai mondanivalója miatt hullott ki a rostán. Az eszkatologikus befejezés Mt 24,35 versbe szedése. „Az egész világ megreng, / Ég és föld elmúlnak; / Az ítélet szava zeng, / Csillagok lehullnak. / De megáll, mint kő-

szál, / Az Isten beszéde, / Nem lesz soha vége!”

A *Böjt, nagyhét* fejezet részeként megbújó *Keresztfán az Isten Fia* (EÉ 190) alapja a – *Jacopone da Todinak* tulajdonított – *Stabat mater dolorosa* szekvencia. „Állt az anya keservben / sírva a keresztt tövében, / melyen függött szent Fia, / kinek megtört s jajjal-tellett / lelkét kemény kardnak kellett / kínnzón általtárnia.” (*Babits Mihály* fordítása) Sántha verse nem parafrázis, az eredeti *Stabat mater* inkább csak kiindulópont a számára. A tíz versszakból hetet közül mostani énekeskönyvünk (1–3., 5–6., 8., 10.). A himnusz formájú (8, 8, 8) nagypénteki szöveghez 1911-ben a *Győzhetetlen én köszölsz* (EÉ 379), 1982-ben a *Jer, temessük el a testet* (EÉ 498) dallamát párosították.

A *Hiszek benned, Istenemben* (EÉ 251) A *Szentháromság dicsérete* fejezetben található. Dallama az *Eperjesi graduál* egyik értékes tétele, az *Ő, felséges Atya Isten* (EÉ 91). Történeti érdekesség, hogy az 1911-ben megjelent ének 1955-ben kikerült az énekeskönyvből, 1982-ben pedig újra beaválogatták. Az eredeti 14 strófából 9 maradt (1–5., 8., 10–11., 14.). A sokrétű szöveg a Szentháromság tagjainak megszólítása szerint tagolódik. „Hiszek benned, Istenemben, / Teljes egész életemben, / Boldoggá tesz e hit engem. // Hiszek benned, Jézu-

somban, / Krisztusomban, én Uramban. / Isten Fia, légy oltalmam! // Hiszek tebenned, Szentlélek, / Segítséget téled kérek, / Üdvöt általad emlélek.” (1., 4. és 7. versszak)

A *Hova mennék, ha nem tehozzád* (EÉ 103) a reggeli énekek sorát gazdagítja, és szintén visszavett ének. A versszakok száma mindkét énekeskönyvben öt, de a dallam nem azonos: 1911-ben a *Ki dolgát mind az Úrra hagyja* (EÉ 331), 1982-ben az *Ő, bárcsak ezer nyelvem volna* (EÉ 63). Az ének nem csupán reggeli fohász, hanem komoly bűnvallás is. Bár nem teljesen mai nyelvünkön, de fontos gondolatokat fogalmaz meg, ezért bátran énekeljük! „Ő, mert hozzám tapadt a vétek, / Mely elrabolja üdvömet; / De ha a szent keresztre nézek, / Melyen Megváltóm szenvedett: / Bizalmam, békém visszatér, / Bűnbánó lelkem újra él.” (4. versszak)

Az *Úristen, szánj meg, irgalmazz nekem* énekről így ír *Kiss János* 1950-es tanulmányában: „Amíg a gyónás és úrvacsora szertartása szervesen összetartozik, helyes ezt a tartalmilag megfelelő kis fohászzkodást az úrvacsorai énekek közé sorolni, különben a gyónásról szóló énekek közé tartoznék.” A mondat ma is aktuális, és messzire vezet. Ez az ének most is az *Úrvacsora* fejezet része, és az itt található szövegek továbbra is keverednek, illetve nem egyértelmű a funkciójuk. Következő énekeskönyvünk fontos feladata, hogy rendet tegyen ezen a területen, megkülönböztetve a bűnbánó jellegű gyónási és a háládó alaphangú úrvacsorai énekeket.

Másik idézetünk *Gálos Miklós* idei esszéjéből való: „Vajon tekinthe-

CANTATE

tő-e még Sántha versének így átdolgozott és dallamcserén is átesett verse – melyet az énekeskönyv neki tulajdonít?” Hogy megértsük ezt a mondatot, lássuk az ének első strófáját mindkét változatban. „Atyám, kegyelmezz, Atyám, irgalmazz, / Töröld el én vétkeim! / Ím, oltárodhoz bűnbánattal léptem.” (Dt 314; az *Örül mi szívünk* – GyLK 757 – dallamára) „Úristen, szánj meg, irgalmazz nekem! / Gyötör a sok vétek. / Ím, oltárodhoz bűnbánattal lépek.” (EÉ 311; a *Téged, Úristen, mi kereszttyének* – EÉ 41 – dallamára)

Az énekeskönyv-szerkesztés nehézségeit mutatja be utolsó példánk is. Sántha lefordította az 1911-es énekeskönyv számára *Paul Gerhardt Befiehl du deine Wege* költeményét: *Hagyjad az Úristenre* (Dt 370), ahol a versfőkben – ha nem is maradéktalanul, de – megjelenik Zsolt 37,5. Mostani énekeskönyvünk verziója – *Hagyd az örök Istenre* (EÉ 342) – nincs tekintettel az akrosztichonra. A *Gyülekezeti liturgikus könyv* próbálta ellensúlyozni a veszteséget, amikor újra közölte Sántha Károly versét (GyLK 821).

Gerhardt és Sántha éneke biztonságban bennünket a következő héten: „Az Úrra bízzad dolgod: Könnyebbül a teher. // Őbenne vesd halálig / Reményed horgonyát!”

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

„Életem ideje kezедben van”

Evangelikus gyermeknap és hittanverseny Piliscsabán

► Mozgalmas hétvégén vannak túl egyházunk hittanosai. Piliscsabán lezajlott a XXIV. országos evangelikus hittanverseny és az ehhez kapcsolódó gyermeknap. Kiválóan megszervezett, pörgős programú volt a szombati nap.

Népes szervezőcsapat állt össze: az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának tagjai, a KÖSZI (Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért és Gyermekekért) önkéntesei, valamint számos teológus is segítette munkájával, hogy ez a nap ne csak a gyerekek számára váljék élvezetessé, hanem a felnőttek is örömmel vegyenek részt a tartalmas programokon. A csapatmunkának hála, mindenki úgy érezhette: itt igazán figyelnek rá, itt igazán otthon lehet.

Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke tartotta a nyitóáthitatót. A program a Közel együttes játékaival indult. Az alsó-

sok akadályversenyen, míg a felsősök gyereknap barkácsoláson vagy túrán vehettek részt délelőtt.

Ebéd után mindenkit megmozgatót a *Hahó együttes* koncertje, aztán párhuzamosan kézművesjátsszóház volt a *Palinta Társulattal*, illetve táncház a *Piliscsabai néptáncegyüttessel*.

A *Palinta Társulat* koncertje után *Mesterházy Balázsnak*, a hittanverseny szervezőjének vezetésével hirdették ki az eredményeket; végül *Németh Zoltánnak*, a gyülekezeti és missziói osztály vezetőjének úti áldásával térhetett mindenki haza.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

A hittanverseny dobogósai

1–2. osztály

1. Kaposvár
2. Sárbogárd
3. Bakonyszentlászló

3–4. osztály

1. Bakonyszentlászló
2. Kőszeg
3. Békéscsaba

5–6. osztály

1. Szeged
2. Gyula
3. Pesterzsébet

7–8. osztály

1. Kaposvár
2. Malomsok
3. Budakeszi

A SZERZŐ FELVÉTELEI

„Biztossá teszed lépteimet”

Eredetileg azt a hangzatos címet akartam adni ennek az írásnak: *Utazás a csípőprotézisem körül*. Persze eszem ágában sem volt *Karinthy Frigyes* mellé tolokodni. Arra sem vagyok méltó, hogy írógépébe a papírt befűzzem. Az ő különleges agyműtétéhez képest a magam protézisbeültetése amúgy is orvosi rutinnak számít. Ezzel együtt engem is utolért az a foglalkozási ártalom, hogy a műtő bejáratában vagy éppen a kórházi ágyon fekvve jegyzeteket készítem. Ezeket most nem önmotogatósból teszem közzé, hanem azzal a reménnyel, hogy sok sorstársam ismerősnek találja majd ezt az élethelyzetet, és némelyeknek talán biztatást és reményt is tudok adni.

Az elmúlt években egyre gyakrabban történt meg, hogy régen látott ismerőseim megkérdezték: „Foci? Valami sportsérülés?” Feltűnt ugyanis nekik (nem kellett hozzá különösebben éles szem), hogy egyre jobban sántítok. Azt is gyakran tapasztaltam, hogy a szőszéken vagy az oltárnál állva mind több porcikám fáj. Néhány hete Nyíregyházán a keresztény roma szakkollégiumok focikupáján tényleg csak játékból álltam be a magunk csapatába, és őszintén szólva egyszer nem tudtam jólesően belerúgni a labdába.

Miután a reumatológiai kezelésekre már nem segítettek, az orvosok a radikális megoldást javasolták. Egykori egyházkerületi elnöktársamat is ugyanaz a professzor műtötte, ezért ő a több megszokott figyelmességgel pontokba szedve és napi lebontásban leírta, mikor mi várható, mire kell majd figyelnem.

Azzal az elszánással feküdtem be az Uzsoki utcai kórházba, hogy az epidurális érzéstelenítésben végrehajtott műtét minél több részletét meg fogom figyelni. Szerettem volna – talán

valóban Karinthy hatására – alkotó résztvevőként jelen lenni. Ehhez képest, nyilván a kedélyjavítónak szánt tablettá hatására, azon nyomban elaludtam, így a kitűnő professzor nyilván kellőképpen véráztatta tevékenységéről nem áll módomban tudósítani e rovat hűséges olvasóit.

Arra ébredtem, hogy nagyon fájom, de ekkor már toltak is be az őrzőbe. Ott módomban volt pontról pontra követni a felügyelő úr által felvázolt forgatókönyvet, és tanúsíthattam, hogy haptákban, mozdulatlanul fekvem igazán lehet aludni, meg hogy infúzióban kapom a fájdalomcsillapítót, valamint szívószállal tudok egy keveset inni. A talán negyedik pontban szereplő kacsát inkább nem emlegetném.

Annál szívesebben szólok a növények, a gyógytornászok, a takarítók és persze az orvosok áldozatos munkájáról. A forgatókönyv további pontjai alapján előbb kereltet, majd manóval immár járnai is elkezdtem. Kedves szabadidős tevékenységemre vált a fásli felgöngyölése.

Az igazi élményt persze a betegársak jelentették. Az obligát „hát te mivel foglalkozol?” kérdésre igyekeztem – mint rendre – tágon fogalmazni: „lelkész volnék”. Ez persze önmagában is elég érdekesnek bizonyult, amikor aztán csak kiderült, hogy püspökként szolgálók, már adva voltak a további témák. Nem mondhatom, hogy a lelkigondozó éppen betegszabadságra ment. Amikor ágy-szomszédom éjszaka magában sírt, akkor tudtam: elsősorban nem a fizikai fájdalom, hanem a rákbeteg feleségéért való aggodás miatt teszi ezt.

Megrendítő helyzetek adódtak, kiegészítve az ilyen környezetben nyilván szokásos vaszkos megjegyzésekkel. És persze jó volt egymást segíteni apró-cseprő dolgokban is.

Néhai párttitkár betegársam kezdeti bizalmatlanságát azzal tudtam legyőzni, hogy megosztottam vele a feleségem által főzött húslevest.

Csurka István Döglött aknák című színműve jutott eszembe akkor, amikor két, amúgy a bajban és nyögésekben rokon szobatársam élesen összekülönbözött – természetesen a politikán. A vita kiváltó oka a „miért kellett Felcsúton stadiont építeni” kérdése volt.

Bár a műtét tényét igyekeztem nem nagy dobra verni, a családtagok mellett több lelkesztársam is meglátogatózott. Külön örömet jelentett, hogy vasárnap manóval elsántikálhattam a kórházkapolnában tartott evangelikus istentiszteletre. Isten áldja azok önzetlen szolgálatát, akik betegeknek hirdetik rendszeresen az ígét!

Hat nap után átkerültem az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézetbe. Nem kértem fizetős mentőt, hanem amolyan fapados járaton akartam a magyar valóságot megismerni. Míg engem fektetve szállítottak, a város számos kórházát útba ejtve hoztunk-vittünk ambuláns betegeket. A budapesti dugókat ülve sem könnyű elviselni, nem hogy így, fekvő helyzetben. Budakeszi felé menet, a püspöki hivatal előtt nagyot szírnáztak a mentőseim, hadd tudják meg a munkatársaim, merre járok.

Látogatóként és az esetleges evangelikus kórházi pavilonok ügyében többször jártam már ebben a rendkívüli intézményben, de ilyen állapotban nyilván minden egészen más volt. Azt sem tekintettem mindennapi helyzetnek, hogy a főigazgató huszonöt éve barátom, valamint helyettesem férje. Egyházunk vezetése annyira felbuzdult ezen az adottságon, hogy az érkezésem utáni délután elnökségi ülést tervezünk a kórház tárgyalójában.

A média (in)diszkrét bája

Akár örvendezhetett volna is az egyszerű evangelikus, hogy a Magyar Távirati Iroda (MTI) részletes tudósításban számolt be *Gáncs Péter* húsvétvasárnapi prédikációjáról. „Lám – mondhatta volna, büszkén dagadó kebellem –, fontos tényező az evangelikus egyház, tessék, még aznap bekerült az országos híráramba elnök-püspökünk ige-hirdetése!”

Az öröme azonban korainak bizonyult volna, az MTI ugyanis félreértelmezte és rosszul foglalta össze a Deák téren elhangzottakat. Ez önmagában is elkésérítő, hiszen a hivatalos, állami hírszolgáltatóról azt feltételeznék az egyszerű – nem csak evangelikus – polgár, hogy ott írni-olvasni, mi több, szöveget értelmezni is tudó szakemberek dolgoznak. Nagyobb, hogy ne mondjuk, helyrehozhatatlan kár, hogy a fals tudósítást szinte azonnal átvette a *444.hu* hírportál *Az evangelikus elnök-püspök összehozta a vasárnapi zárva tartást Jézus sziklasírjával* címmel, és a hír az egyházat és a kereszténységet szapuló, támadó kommentek százait váltotta ki. Miről is van szó?

Az MTI így írt: „Az evangelikus püspök úgy fogalmazott: bár kétezer évvel ezelőtt nem tartottak politikai vitanapot a jeruzsálemi parlamentben, sőt népszavazást sem írtak ki arról, lehet-e vasárnap nyitva egy sziklasír, a világ, a természet rendje az, hogy nem lehet. A sírokat egyszer és mindenkorra szokták lezárni. Nincs átjárás az élet és a halál között, ez a természet rendje – hangsúlyozta Gáncs Péter.” A liberális hír-

portál kommentelői ebben az egyház és az állam álnok összejárását, a „klerikális reakció” újabb bizonyítékát vélték felfedezni: még a húsvéti istentisztelet is a kormány érdekeit szolgálja.

Az interneten villámgyorsan terjednek a hírek, még ha ál- vagy fals hírek is, számos más blogon és weboldalon is felbukkant a félretájékoztatás, sokan kapva kaptak az alkalmon, hogy a „szolgalelkű csuhásokba” töröljék virtuális lábukat.

Gáncs Péter prédikációjának kezdete – a félreértések elkerülése végett – szó szerint így hangzott: „Lehet-e vasárnap nyitva egy sziklasír? Szerencsére kétezer éve erről nem tartottak politikai vitanapot a jeruzsálemi parlamentben, sőt népszavazást sem írtak ki, mert ezt a kérdést az Isten eldöntötte: lehet. Lehet a lehetetlen, erről szól a húsvéti evangélium. Mert a világ legtermészetesebb, legnormálisabb rendje, hogy egy sír zárva van. Minden temetés azzal ér véget, a hagyományos temetés, hogy a zárt koporsóra még rákerül egy igen vastag földréteg, hogy egyértelművé váljon, hogy többé nincs átjárás élet és halál között. És ugyanezt éljük át, talán kevésbé drámai módon, egy urnás temetésen, ahol fölkerül az a bizonyos kőlap, és négy csavarral rögzítjük. Zárva, egyirányú közlekedés, nincs visszaút. Ez a természet rendje.”

Az újságírás rendje pedig az lett volna, ha ezt – felháborodásra okot adó, dilettáns módon – nem kutylják össze...

■ WALKÓ ÁDÁM

ÉGTÁJOLÓ

püspöködet lásd, hanem egy esendő testvéredet.”

Hosszú évek óta nem volt példa arra, hogy húsvétkor nem mehettek szőszékre. Nekem most a belső csend és töltekezés, a másokért való imádkozás, valamint a rövid eltávozás során a családdal való közösség maradt. Jó volt tudni, hogy helyettesem és a munkatársaim milyen jól helytálltak.

Aztán fokozatosan utolérték az elintézendő ügyek. Ezekhez napról napra Urunktól kérhetek megújuló erőt. Hajnalonta látom a János-hegy mögött felkelő napot, hallok a madarak énekét, közben megtapasztalom: új tavasz, új kegyelem...

Elsősorban az Úristennek mondok köszönetet, de sok-sok embernek is hálával tartozom. Egyebek mellett annak a fiatal lelkész testvérnek, aki ezt az igei bátorítást küldte SMS-ben: „*Olyanná teszi lábamat, mint a szarvasoké, magaslatokra állít engem.*” (2Sám 22,34) Három verssel később pedig ezt olvasom: „*Biztossá teszed lépteimet, nem inognak bokáim.*”

Ugye érti az olvasó, végül is miért nem Karinthyra utaltam a címben?

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Evangelikus siker az országos tudományos diákköri konferencián

Isó Gergely első helyezést ért el dolgozatával

► Kettős „lutheránus bravúr” született a XXXII. országos tudományos diákköri konferencia (OTDK) humán tudományi szekciójában: az 1945 utáni magyar történelem tagozaton az evangélikus Isó Gergely evangélikus témájú tanulmányával első helyezést ért el. A dolgozat a *Galyatetőtől Minneapolisig – Ordass Lajos evangélikus püspökkel kapcsolatos állami koncepció megváltozása 1956-ban* címet viseli. A konferencia humán szekcióját a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kara rendezte, a művelődéstörténetshallgató előadása április 9-én hangzott el az egykori jezsuita kongregációs otthon épületében, a Párbeszéd Házában.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A hányatott sorsú napló története is megérne egy külön tanulmányt: a püspök már lelkeszi pályája kezdetétől feljegyezte gondolatait és szolgálatának történéseit, de ezek a dokumentumok csak 1948-tól maradtak fenn, a korábbiakat az Államvédelmi Hatóság elkobozta az Ordass ellen folytatott koncepció per során. Az 1948-as naplójegyzetek csodával határos módon menekültek meg: a házkutató pribékek egyszerűen nem találtak rá az egyik fiókban elrejtett füzetre.

A börtönben töltött időszak után Ordass csak 1956 novemberében – állami és egyházi rehabilitációját követően – folytathatta a naplóírást 1957 elejéig. Miután ismét el távolították püspöki tisztéből, újabb hosszú szünet következett, majd 1963-tól írta tovább haláláig. Ordass végrendelete szerint meg kellett volna semmisíteni a jegyzeteket, ám veje, ifj. Dedinszky Gyula mátrai szolgálati helyén elrejtette őket a padláson. A napló a kilencvenes években a Zászkaliczky család tulajdonába került, az Ordass Lajos Alapítvány pedig az utóbbi néhány évben digitalizálta.

Büszkén rögzíthetjük, hogy az *Evangelikus Élet* is hozzájárult a dínyertes dolgozat megszületéséhez, ugyanis a felhasznált irodalomban szerepel lapunk 1956. november 4-ei száma, valamint az 1957-es minneapolis-i világgyűlésről szóló tudósítások, elsősorban *Keken András* tollából.

■ WALKÓ ÁDÁM

Kilencedik kémikus-diákszimpozium

Az elmúlt hétvégén zajlott – április 10. és 12. között – a kilencedik kémikus-diákszimpozium, amelynek ez alkalommal a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium adott otthont. A rendezvényre közel százharminc diák és pedagógus érkezett – határokon innen és túlról. A szimpóziumot számos szaktekin-tély tisztelte meg jelenlétével, köztük *Androsits Beáta*, a Magyar Kémikusok Egyesületének ügyvezető igazgatója. Mindnyájan hangsúlyozták, hogy a konferencia nem verseny; célja, hogy a résztvevők megoszthassák és megvitathassák egymással kutatási tevékenységük eredményeit. Az előadások öt szekcióban zajlottak, szombaton pedig az egyes szekciók legsikeresebb előadásai hangzottak el a rendezvénynek helyet adó intézmény dísztermében.

A kimagasló színvonalú prezentációk után a diákok és felkészítő taná-

raik értékes jutalmakat vehettek át. A zsűri különdíjjal jutalmazta a sok éve kiemelkedő tehetséggondozó munkát folytató Budapest VI. Kerületi Szinyei Merse Pál Gimnáziumot, valamint *Kiss Szilvia* duna-szerdahelyi tanárnőt.

A hétvégén a diákoknak lehetőségük nyílt ellátogatni a paksi atomerőműbe is, szombat este pedig *dr. Róka András*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Kémiai Intézetének főiskolai docense tartott előadást *Az elektronok színháza* címmel. A rendezvényre érkezett tanulók új ismeretek szerzése mellett barátkozhattak egymással, felejtethetetlen élményekkel gazdagodhattak.

A szimpózium nem jöhetett volna létre *Nagy Istvánnak*, a bonyhádi evangélikus gimnázium kémia-tanárának lelkiismeretes, fáradhatatlan szervezői munkája nélkül.

■ HÚS LUCA

A penicillintől a dzsesszig

Versenyyben prezentáltak – angolul

► Tizenhét angol tanár kíséretében tizenkét evangélikus középiskola 31 diákja vett részt április 9-én a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban az angol nyelvből – a házigazda intézmény szervezésében – immár tizedik alkalommal megrendezett országos prezentációs versenyen. A diákok három kategóriában versenyezhettek. Az ötperces kiselőadások között voltak bibliai és egyháztörténeti (*Anyák a Bibliában*, *Sztehlo Gábor*), szépirodalmi (*Alice Csodaországban*, *Óda a nyugati szélhez*), természettudományos (*Globális felmelegedés; Indonézia, a vulkánok földje*), művészeti témájúak egyaránt (*Minden, ami dzsessz; Jobb agyféltekés rajzolás*), illetve személyes hitvallások (*Örökbefogadás*) is. A résztvevőkről *Victor Mónikát*, a gimnázium igazgatóhelyettesét (*képünkön*) kérdeztük.

– Hogyan született meg tíz évvel ezelőtt a verseny ötlete?

– Valójában az ötlet legalább húszéves, ha nem régebbi. Kezdd angol tanár koromban a fakultációs órákon adtam először ilyen jellegű feladatokat a diákoknak. Hogy tudniillik tartsanak egymásnak ötperces kiselőadásokat angol nyelven – bármilyen, őket érdeklő témában. Ekkor még nem ismertük a *PowerPoint*ot, így a kiselőadások illusztrálására könyveket, magazino-kat vagy személyes tárgyakat hoztak a gyerekek, illetve saját maguk által készített rajzokat, posztereket. Rájöttem, hogy a kiselőadás – kellő felkészítéssel – az egyik legmotiválóbb feladat, hiszen az idegennyelv-órán talán a legnehezebb feladat az, hogy rávegyük a diákokat arra, hogy egymásra is odafigyeljenek.

– Hogyan lett ebből verseny?

– Az angol-munkaközösség már a kezdeti időkben is minden tavasszal szervezett valamilyen nyelvi versenyt. Próbálkoztunk fordítási, székpietési versennyel, drámajátékkal, szövegalkotással. Azután az egyik évben bedobtam az ötletet, hogy legyen ötperces prezentációs verseny, és mindjárt az első alkalommal hihetetlenül jól sikerült. Akkor döbbsztünk rá, hogy mennyire széles az érdeklődési körük, és milyen színes egyéniségek a diákjaink.

Néhányzor még próbálkoztunk más jellegű angolversenyekkel, de rájöttünk, hogy a legmotiválóbb és a legsikeresebb a kiselőadás-verseny. A számítógép-használat és a *PowerPoint* elterjedésével pedig egyértelművé vált, hogy ebben az irányban nagyon is érdemes diákjaink készségeit fejleszteni. Annakra sikeresek lettek ezek a versenyek, hogy a német-munkaközösség is fellelkesült: már jó ideje egyik évben németből, másik évben angoltól rendezzük meg.

– Mennyire volt nehéz szponzorokat, anyagi támogatást szerezni? Milyen díjakkal jutalmazták a verseny legsikeresebb résztvevőit?

– Szponzorokat sohasem egyszerű szerezni, de például az Oxford Kiadó és az Euro Nyelvvizsgaközpont már a kezdetektől támogatta a versenyt. Küldtek zsűritagokat és sok-sok

értékes ajándékot; nyelvkönyvet, nyelvvizsgakuponokat, szótárakat. Ebben az évben a támogatók között üdvözölhattuk az *5 Perc Angol* című magazin szerkesztőségét, valamint az Evangélikus Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézetet is, utóbbinak külön köszönjük az egész napos verseny megrendezésének finanszírozását.

– Hány versenyzővel, hány iskola részvételével indult a verseny? Hogyan változott ez a szám az elmúlt években?

– Tíz évvel ezelőtt, amikor először hirdettük meg a többi evangélikus gimnázium számára a versenyt, még elég gyér volt az érdeklődés. Idő kellett ahhoz, hogy a többi gimnázium is

B1 kategória

- Schwalm Éva (Mezőberény)
- Gyimesi Benedek (Deák tér)
- Pirisa Botond (Bonyhád)

B2 kategória

- Győri Piroska (Deák tér)
- Pócsa Áron (Sopron, líceum), Kustra Bence (Aszód)
- Dulai Attila (Sztehlo)

C1 kategória

- Szilvágyi Báborka (Fasor)
- Huszár Viktória (Aszód)
- Benyovszki Nikolett (Mezőberény)

Küldndíjak

- Rigó Anna Rebeka (Békéscsaba)
Fialkina Darina (Nyíregyháza)
Csigó Ábel (Sopron, líceum)

megismerje ennek a vetélkedőnek a hasznosságát, és felkészítse a diákjait. Szükséges volt az is, hogy ők is rendezzenek házi versenyeket. Hamarosan azonban országos szinten is nőtt a népszerűsége és az ismertsége, és ezzel együtt a jelentkezők száma is. Míg eleinte nem voltak kategóriák, most már három különböző nyelvi szinten lehet indulni.

– Mi volt a verseny célja tíz évvel ezelőtt? Hogyan változott ez az idők folyamán?

– Eleinte csak az volt a cél, hogy megalkossunk egy érdekes és motiváló angolversenyt. Most már kifejezetten az a cél, hogy fejlesszük a diákok prezentációs készségeit, hiszen egy jó prezentációhoz a nyelvtudáson kívül rengeteg más is kell.

– Hogyan alakították ki a szabályokat? Tíz év elteltével ma mit tart fontosnak a versenyben?

– Folyamatosan alakultak a szabályok. Az időhatár öt perc, ami a verseny elnevezésében is szerepel, ez kezdetől adott volt. Egy időben gondolkodtunk azon, hogy irányítsuk a témaválasztást, de ezt az ötletet végül elvetettük: úgy gondoltuk, annyira sokszínű a gyerekek érdeklődése, hogy kár lenne ezt korlátozni. Évről évre bővültek az értékelés szempontjai is. Ezek kialakításában a meghívott zsűritagok javaslatait is igyekeztünk figyelembe venni. Így a nyelvi készségekről a prezentációs készségek irányába tolódott el a súlyozás.

Az evangélikus egyházban közkedvelt és jó hírnek örvendő verseny több szempontból is egyedi. Másokvá helyezi a hangsúlyokat, más képességeket fejleszt, mint más idegen nyelvi középiskolai versenyek, például az országos középiskolai tanulmányi verseny. 2015-ben a zsűri tagjai között üdvözölhattuk *Esztergályos Kólost* (Oxford University Press), *Farsang Dorottyát* (Baár–Madas Református Gimnázium), *Kristell Caballero-Saucedót* (amerikai önkéntesként tanít angolt), valamint *Ábrahám Ilonát*, iskolánk volt diákját is. Ő néhány évvel korábban még maga is a versenyzők között izgult, most azonban – angol szakos egyetemi hallgatóként – örömmel jött vissza tanácsolni az ifjabb generációt, hogyan lehetnek még jobbak.

Nagyon jó hangulatú volt a verseny, amelyen az interaktív, kreatív módszereken van a hangsúly. *Kézdy Edit* igazgató köszöntőjében elmondta, hogy ő még a „Penicillin was discovered by Alexander Fleming” példamondaton tanulta meg a szenvedő szerkezetet... Nem a száraz, nyelvtan-központú tanítási módszerek számítanak, hanem a diákok érdeklődésének felkeltése.

■ SÁNDOR ÉVA

JORSITS ATTILA FELVÉTELE

Az igazság odaát van?

Túlvilági elképzeléseinkről

► **Az a kérdés, hogy mi lesz velünk a halálunk után, az emberiséget már a kezdetektől fogva foglalkoztatja. Nehéz az elválás, ha szeretteinket veszítjük el, abba pedig csak a legrosszabb pillanatainkban merünk belegondolni, mi lesz, ha mi nem leszünk többé. Különböző elméletek, hitek és meggyőződések születtek már e téren. Van-e élet a halál után? Van-e mennyország és pokol? Hogyan támadt fel Krisztus, és vajon mi hogyan fogunk egyszer feltámadni? Mi az, amit a Biblia mond erről, és mi az, amit mi gondolunk? Ismert embereket, teológusokat kértünk fel, mondják el személyes véleményüket túlvilági elképzeléseikről.**

Pár személyes gondolattal kezdem az összeállítást. Hároméves voltam, amikor meghalt a dédmamám. Addig tulajdonképpen nem találkoztam a halál fogalmával. Amikor utoljára meglátogattuk a dédit, narancsot vittünk neki, de ő visszaadta, mondván, neki erre már nincsen szüksége. Amikor elment közülünk, sokat faggattam anyukámat: *vajon nem kellett volna-e a dédinek mégiscsak az a narancs, hogy itt maradhasson még velünk?*

Aztán sokáig nem vesztettem el senkit. A halál olyan távolinak tűnt, hiszen kamasz voltam, fiatal voltam. De tizennégy és tizennyolc éves korom között jött négy igen durva év, hat szerettemtől kellett búcsúznom, köztük édesanyámtól, szeretett nagyszüleimtől. Akkor fordultam a hit felé, mert ez adott reményt és bizalmat arra, hogy a sírnál nem végleg kell azoktól az igen szeretett emberektől elválni, elbúcsúzni.

Teológiai diplomamunkáimat is a szenvedés, valamint a feltámadás és az örök élet kérdéskörének vizsgálatairól írtam. Akkor meggyőződésé fejlődött bennem az az elképzelés, amelyet a Biblia utolsó oldalain olvashatunk: Jézus Krisztus után egyszer majd mi is feltámadunk az ő második eljövetelekor, és reménység szerint a hitben jártakkal – köztük egykor elveszített szeretteinkkel – együtt dicsérhetjük majd az Istent irgalmáért, kegyelméért, irántunk tanúsított jó-ságáért. Hogy nem örökké tart a halál, hogy nem örökké tart a pusztulás.

Az általam megkérdezettek pedig a következőképpen gondolkodtak válaszaikban a túlvilágról.

DR. BÉRES TAMÁS, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára: Túlvilági elképzelések? Valószínűleg az egyik legbiztonságosabb műfaj. Nagyot tévedni nem tudsz, ha blöffölsz is, lebukni lehetetlen. Rengeteg minta áll már rendelkezésre: ezekből választani, összegyűrni, kiszínezni, hozzátenni, szelektálni... jó érzék és archív kérdés. A bevállalásabbak inkább gyűrnak, a bátortalanabbak inkább bolti árut használnak fel. Legalábbis addig, amíg eladni akarják. És – valljuk be – nagy a kísértés. Az emberek mindig vevők túlvilági tapasztalatokra.

Hogy ez fából vaskarika? *Contradictio in adiecto*? Hogy aki azt mondja, *odaátról* jött vissza, legfeljebb az *ideát* határát karcolhatta? Nem baj. Van erre kereslet. Empirikus tapasztalatokat hallani a *másvilágról* – amelynek már a neve is arról árulkodik, hogy ott nem érvényesek az e világi empirikus tapasztalatok –: ez mindig is csiklandozta az emberek fantáziáját.

A legokosabb emberek nem is fogadják el ezeket a beszámolókat. Racionalisták. Elmosolyodnak, amikor a bulvárhírekben elolvassák a legutóbbi túlvilágjáró turista töredelmes vallomását arról, hogy csak kitá-lálták az egészet. Képzeletben lelkesen ráznak kezét *Empedoklésszal*, a nagy gondolkodók egyik legnagyobbjával, aki már régen megmondta,

hogy a halállal találkozni nem fogsz. Amíg élsz, azért, ha meg már meghaltál, azért. Nincs mitől félni, nincs minek örülni.

De amikor Jézus a szemedbe néz, és a szokatlan jelenségre fel sem tett kérdésre csak annyi mond: „*A ró-káknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészükük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania*” – akkor érted meg, milyen lehet úgy evezni a folyón, hogy az egyik lapátod a frissítő vízbe, a másik Isten végtelen idejébe kapaszkodik. Mit jelent virrasztva élni: a szíved még itt dobban, de gondolataid már nála vannak, hogy tetteidnek megint itt legyen értelme, miközben szemed meg megint őt keresse, túl az ittenin.

A feltámadás egyetlen, fizikai kiterjedés nélküli pontban találkozik a világgal. Inkább ne erőltessük az empiriát meg a racionalizmust.

DR. CSÓKAY ANDRÁS idegsebész, agykutató: Nagyon fontos kérdés. Ezt különösen azóta érzem, mióta tízéves kislám tragikusan elhunyt. Egy ígéret elhangzik Jézustól arra vonatkozó-

lük baktat... és sorolhatnánk a példákat. Igaz, ez már a dicsőséges test, amely nem foglya térnek és időnek. Egyszerre tud jelen lenni millió és millió oltáriszentségben szerte a világon. De mégis valamilyen szinten test. Érinthető, ölelhető, és ez nagyszerű. A mi feltámadt testünk is ilyen lesz.

Hány évesen támadunk vajon fel? Régóta él az a nézet, hogy jézusi korban, azaz harminchárom évesen. Talán a Szűzanya jelenései (Lourdes, Fatima, Medugorje) adhatnak erre választ. „Fiatal, gyönyörű hölgyként” említik a látnok gyermekek. Nyilvánvaló, hogy a legszebb megélt formánkban fogunk feltámadni. Csak azon kell fáradoznunk, hogy az üdvösségünk ne forogjon veszélyben. Ennek a minél büntelenebb élet, a bűnbánat, az imádság, az irgalmasság lelki, testi cselekedetei, az önzetlen szeretet a záloga.

Az evangélium a mennyországot hol gyönyörű virágoskerthez, hol lakomához hasonlítja. Egyben biztosak lehetünk: szeretteink, akik oda kerültek, biztos nem vágyódnak vissza a földre. Még a legboldogabb állapotban sem olyan nagy az örömünk és boldogságunk, mint Isten közelében lenni. Erre is érdemes gondolnunk, amikor elköltözött szeretteinket siratjuk. Húsvétkor, a kereszt fényében a legnagyobb misztérium, a feltámadás öröme hatja át imáinkat. Tartson ki ez egész évben bennünk!

DÖBRENTÉY ILDIKÓ író, meseíró, előadóművész: Töprengünk, imádkozunk, kutakodunk – mindent odaad-nánk, csak megtudjunk valami kéz-

lag, hogy kik jutnak be a mennyek országába, függetlenül attól, hogyan éltek. Ezek pedig a gyermekek: „*Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek...*” – olvashatjuk az evangéliumban. Ez kis megnyugvást hozott a lel-kemnek a mai napig is tartó nagy fájdalomban. Tehát gyermekeink, akiket elvesztettünk, ott vannak biztosan. Milyen csodálatos lesz a találkozás, ha szeretetben tudunk mi is utánuk menni!

Az is vigasztaló számomra, hogy a földi testünkhöz valamiféle hasonló formában láthatjuk majd viszont egymást. Csodás dolog, hogy a Jóisten így tervezte meg a feltámadást. Ahogy Jézus a feltámadása után belép az utolsó vacsora termébe, és leül, majd az apostolokkal együtt eszik, sőt Tamás a sebeit is megérinti. Vagy az emmauszi tanítványok mellé szegődik, és ve-

szítenem, hogy képes legyek megnyílni az Egyetlen Igazság előtt. Második fiunk temetése után két évig vitatkoztam, panaszkodtam, pörlekedtem Istennel – jártam a földi poklot, ahogy férjem mondja. Akkor végre eljutott szívemig és értelmemig az a szeretettil, csöndes hang, amely, bár nem figyeltem rá, mégis mindvégig szólt bennem, valahogy így: „Nyugodj meg! Nincs olyan nagy baj, mint gondold! Gyermekeid jó helyen vannak. Otthon vannak. Egyszer te is oda érkezel, és nagy lesz az örömötök.”

Akkor végre meghallottam, fel-fogtam azt a sokat olvasott, hallott ígét is, amely addig úgy zúgott el fülem mellett, mint a szél: „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” (Jn 3,16) Akkor megsejtettem, hogy földi életünk és az örök élet egy összefüggő egészet alkot, amelyben nem a részletek, nem a kézzelfogható konkrétumok a lényegesek, hanem Isten mindent átölelő szeretete.

Csak az a fontos, hogy végtelenül bízhatunk öbenne. Örömök sokaságát készíti elő nekünk. Egyszer talán így nevezzük majd az örök életet: *öröm élet*.

RIBÁR JÁNOS nyugalmazott evangélikus lelkész, esperes: Személyes vélemény a túlvilági elképzelésről? Nem kell ehhez kezembe venni a szakkönyveimnek egyikét sem, pedig sok van az örök élettel és a „túlvilággal” kapcsolatosan. Elsősorban olyan könyveim vannak, amelyek a halál utáni élet teljes bizonyosságából indulnak ki. Ezek egy jelentős része a Szentírást forrásának tekinti, egy másik jelentős része a reanimációs kutatásokra épít, s nem kevesen vannak azok a szerzők sem, akik a kettőt kombinálják.

A pozitív tartalmú elképzelések sokrétűsége arra a személyes véleményre indított, hogy maradjak meg alázatosan Isten szava mellett. Legyen nekem elég – mint a betegeskedő Pálnak a kegyelem – az a jézusi kijelentés, hogy „*én élek, és ti is él-ni fogtok*” (Jn 14,19). Ízlelgettem a képeket, amelyeket Jézus mondott az Isten országáról, vagy a *Jelenések könyvének* költői képeit, mindezek „csak” utalnak egy olyan csodálatos világra, amely majd messze felülmúlja földhözragadt fantáziánk minden termékét.

Óvakodom a saját elképzeléseimtől, mert ennek a háromdimenziós világnak (és plusz még egy: az idő) foglya vagyok, és kifejezni magamat csak ennek a keretében vagyok képes, pedig az a másik világ, a túlvilág – bár helyesebb a kifejezés, ha Isten országát mondom – minden fantáziát felülmúló, csodálatos világ lesz. A teljesség, békesség, tisztaság, szeretet, öröm, egészség, boldogság, szépség, harmónia, tökéletesség világa, de még ennél is sokkal szebb lesz majd. Tökéletes lesz, mint Isten tökéletes.

Csak a kegyelem Istene őrizzen meg a Krisztus kegyelmébe vetett élő hit állapotában, és a többi majd meglátjuk. Ott minden világos lesz és egyértelmű! Hiszek benne, és abban is, hogy amit itt, ebben a világban nem értek, ami nem világos, az ott tökéletesen fel fog ragyogni. Biztos vagyok benne, hogy ez a mostani tér és idő teljesen más lesz. Egészen más, mint amiről most ábrándoznék, ezért nem is teszem, csak alázattal várok, hogy majd beléphetek oda a Krisztusba vetett hit által. Ámen.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Forrás: Evangelikus.hu

Fontos figyelmeztetés

Annak idején kis délnyugat-dunántúli városkában éltünk. Nem messze az Alpok lábától. Amikor kinéztünk az ablakon, a sarkon túl néha már-már láttuk a hófödte hegyek csúcsait. A bőjti szelek abban az esztendőben is – mint mindig – elhozták a tavaszt.

Kányási Miska bácsi a város jellegzetes figurája volt. Ortopéd cipőt viselt. Elbicegett naponta az ablakunk előtt; amikor az utca végére ért, visszafordult, a magasabbik cipőjére állt, és jellegzetes süvöltő hangján bekia-bált a házak közé: „Készülj a halálra!”

Bizony meglehetősen ijesztőnek tűnt fel a felszólítás. A fiatalabbak legyintettek rá, az öregek rémülten csukták be szellőztetésre tárt ablakukat. Magam is megdöbbsentem. Hirtelen nem tudtam hová tenni a felszólítást. Szeretett osztályfőnökünk azt mondta egyszer: „Tudják, minél ifjabb az ember, annál könnyebben válik meg az élettől. Minél idősebb, akár legyen öreg, annál inkább ragaszkodik az élethez.”

A városban mindenki suszterként kezelte Miska bácsit, pedig valójában cipész volt. Csodálatos munkáit hosszú percekig néztem, amikor megálltam kirakata előtt. Különösen azt a miniatűr modellt, amelyet a méretarány érzékeltetése kedvéért egy gyufáskatulya mellé helyezett.

Miska bácsi bent a boltban, amikor nem a kuncsaftokkal foglalkozott, háromlábú széken ülve javította vagy készítette a lábbeliket. Sokszor álldigáltam kirakata előtt a mestert nézegetve. Tömött bajusza alatt, fogai között szorongatta a fából készült szögeit. Néha hat-nyolc is a szájában volt egyszerre. Ilyenkor zárt ajkakkal is meg tudott szólalni: „Nü, mi köll, köll?”

Én különösen a feltámadást vártam. Hiszen Krisztus visszajött a túlvilágról, tehát van örök élet. A halhatatlan lélek test nélkül is tovább élhetne. Valószínű, tovább is él. Az anyag, az ember teste (akármelyik élőlény porhüvelyé) elmállik idővel. Azon a délutánon is ezek a gondolatok jártak a fejemben a patakparton, ahol figyeltem a víz sodrását, a pici halak kergetőzését és a tovaúszó leveleket.

„Készülj a halálra!” – csengett vissza a reggel hallott mondat a fülemben. Úgy éreztem, ilyenkor családunkat külön büntetés sújtja. Nem volt olyan esztendő, hogy ne temetnénk. Volt olyan év, amikor kétszer találkozott a család toron. Ilyenkor számomra szinte ismeretlen emberek jöttek össze. – Lali az unokaöcséd – mutatott nagypapa egy gömbölyű, korombéli fiúra. – Játsszatok együtt.

Nekem ehhez semmi kedvem nem volt. Eloldalogtam, és a virágokat néztem. A bimbózókat meg a hervadozókat. Végig gondoltam a sarjadástól az elhervadásig. Ennek a virágnak egy nyár az életideje. Amikor elszárad, a talajba kerül. Így van ez a madarakkal meg az egyéb élőlényekkel is. Csak az ember... Az ember más. Az esőcsatorna mellet guggoltam, egy ággal piszkáltam a víz felszínét. Közben készültem a halálra, Miska bácsi intelve szerint.

A halált *Berta* tanti cigány jóskártyájából ismertem meg. Egy csontváz lepedőbe öltözve, vállára vetve keresztben fenyegetően odarajzolt kasza. Félttem ettől a kártyalaptól. Meg a haláltól is. Elég volt belőle. Ilyenkor titokban fohászokdtam: „Édes Jóisten-ke, segíts meg, kérlek!”

A pocsolóban megkavartam visszatükröződő képmásomat. Felnéztem az alkonyi égre, a felhők közé. Lehet, hogy Jézus éppen most jön vissza. Én lehetek az egyik első, akivel találkozik.

■ SZABÓ GYÖRGY

A KÖLTÉSZET NAPJÁT ÜNNEPELTÜK

Az iskolákban *József Attiláról* tanulva mindig szomorúan gondoltam a költőre. Bele-beleképzeltem magamat a sorsába, abba, hogy mennyi, de mennyi bánat, nyomorúság jutott ki neki. Munkanélküliség, betegség, örökös szeretethiány... Sokat szenvedett szegény.

Elmentem a pesti, Gát utcai emlékhelyre is, látni szerettem volna, hogy honnan indult. Irodalmi estekre is eljártam, s szerveztem is emlékére. Nem tudom megmondani, hánszor hallgattam meg verseit *Latinovits Zoltán*, *Galkó Balázs* és *Sebő Ferenc*ek tolmácsolásában. Mindig felfedeztem újabb és újabb töredékeket magamnak, s egyre inkább be tudtam fogadni szívembe. Szegény, szeretni akaró költőm!

Az 1905. április 11-én Budapesten született József Attila szerencsétlenül hányt-vetett lényre, öngyilkossággig eljutó személyisége, illetve költészete, szellemi öröksége bizony nagy kihívás minden irodalomsze-

„Inségben együtt van velünk...”

Száztíz esztendeje született József Attila

retőnek. Talán ezért nem ismerik igazán, vagy nem tudják kiismerni igazán. Az iskolákban tanított költeményeken kívül még sok verset lehetne – kellene – megismertetni tőle. Csupán csak az ismertebbeket, „divatosabbakat” szavalják ünnepségeken.

Kevés szó esik istenkereséséről, melyről oly sokszor és sokféle formában szólt. Ötvennél több versben foglalkozott Istennel; Isten létének-nemlétének kérdése egész életében gyötörte, egyszerűen nem tudott ettől szabadulni. Pedig vallásos egyáltalán nem volt.

Nagyszámú istenes verse – *Le vagyok győzve..., Könnyű, fehér ruhában, Az Isten itt állt a hátam mögött..., Bukj föl az árból, Tudod, hogy nincs bocsánat!, Kirakják a fát* – el-

gondolkodtató, épülésre szolgáló, szeretetre világító ma is. S főként szeretetre figyelmeztető!

Nemhiába írta *Kun József* irodalomtörténész egyik tanulmányában: „...nincs még egy olyan költőnk, aki annyiszor hangoztatta volna a szeretet fontosságát, mint ő, ami azzal magyarázható, hogy egész életében nélkülözte a szeretetet. A »szeretet« szót és alakváltozatait 117 esetben találtam meg »Összes versei« kötetében. Ő a krisztusi tanítások egyik legnagyobb propagálója irodalmunkban. (...) Nincs olyan költője a világnak, aki több szeretetre vágyott volna, mert egész életében nélkülözte a szeretetet (s ugyanakkor korlátlanul osztogatta), ezzel magyarázható, hogy Isten valóságos lényét ilyen alapon is neki sikerült a legszebben

meghatároznia (...). József Attila istenes versei a legszebb bizonyítéka annak, hogy mi gyermeki-atyai viszonyban vagyunk Istennel, hiszen Ő teremő és gondviselő Atyánk, mi pedig mindenkor és mindenképpen az Ő gyermekei vagyunk. Ezért a legszebben ilyen függőségben tudjuk érzékelni Őt, és nem a felnőtt-partnerségben.”

József Attilával kapcsolatban kevésbé ismert az a – talán istenkeresése egyik fontos momentumának is tekinthető – tény, hogy 1934-ben egy Hódmezővásárhelyről írt levelében jelezte *Radvánszky Albertnek*, az evangélikus egyház egyetemes felügyelőjének: szeretne részt venni azon a pályázaton, melyet *Luther Márton Eine feste Burg ist unser Gott* kezdetű zsoltárparafrázisának fordítására írtak ki. A József Attila fordította szöveget *Evangélikus énekeskönyvünk* 256. énekeként énekelhetjük.

■ KERESCSÉNYI ZOLTÁN

Egy újrafelfedezésre váró költő

Budapesti emléktáblát kapott Kozma Andor

► Emléktáblát állított az újbudai önkormányzat és a család április 10-én – a költészet napjához, 11-éhez időzítve – *Kozma Andor (1861–1933)* tiszteletére a Szent Gellért tér 3. számú lakóház falán. A költő itt lakott 1903 és 1928 között. Az ünnepélyes avatáson a nagyszámú egyes és oldalági leszármazott mellett ott voltak a XI. kerületi önkormányzat, Kozma Andor szülővárosa, a Somogy megyei Marcali, életének egyik színtere, Miskolc, valamint egykori iskolájának utóda, a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művészeti Szakközépiskolája, a Pápai Jókai Kör Egyesület, a kaposvári Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság (a városban töltötte gyermekkorát), a Magyar Írószövetség és a Petőfi Irodalmi Múzeum képviselői is.

Kozma Andor, akit mára szinte elfeledtek, életében országosan ismert és ünnepelt alkotó volt. A nemes level-di Kozma család sarja, amely több kiváló személyiséggel büszkélkedhet. Édesapja, *Kozma Sándor* a kiegyezés utáni első királyi főügyész, a magyar ügyészi szervezet megteremtője. Nagybátyja, *Kozma Ferenc* a magyar lótenyésztés újjászervezője, testvérbátyja, *Kozma Ferenc Bárd Miklós* néven korábban megbecsült költő, unokaöccse, *Kozma Miklós* a két világháború között a Magyar Távirati Iroda, a Magyar Telefonhírmondó és Rádió Rt. elnöke, belügyminiszter, a

Életrajzírója, *Merényi Oszkár* erről ezeket írja: „1872-ben lépett az iskola tanulói közé. (...) Már harmadikos korában feltűnt szép magyardolgozataival. Egyik tanára, Jónás János már akkor megjósolta, hogy író lesz belőle. Emlékezés című későbbi tárcájában különösen nagy hálával emlékezik meg Batizfalvy Istvánról, történelemtanáráról, aki a történelmet erős nemzeti szellemben tanította. (...) Megható szavakkal emlékezik meg Böhm Károlyról, a nagy filozófusról is. (...) Legnagyobb hatással azonban Lehr Albert volt rá. Lehr elhívta lakására is, és vele együtt olvas-

(1890) egyik bírálója, nagy benső örömmel ismerhette fel a mű titkos szerzőjében egyik diákját, Kozma Andort.” (Merényi Oszkár: *Kozma Andor*, Kaposvár, 1941)

A budapesti tudományegyetemen jogi doktori oklevelet szerzett. Gyermekkorától verselt, és már tizenhét évesen szívesen közölték költeményeit a kor újságjai, a *Nemzet*, a *Vasárnapi Ujság*, *A Hét*, a *Fővárosi Lapok*, a *Borsszem Jankó* és mások.

Kozma Andor rendkívül termékeny költő, a magyar nyelv és verselés kiemelkedő mestere volt. „Tündöklőbb, változatosabb rímelőnk alig van nála” – írta róla *Kosztolányi Dezső*. Ő alkotta a *rikkancs* szót.

Polgári foglalkozása: az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselője, később főtitkára. 1889-ben jelent meg első verseskötete *A tegnap és a ma* címmel. Sikere rendkívüli volt, a kritika nagy elismeréssel fogadta. *Arany János* utódát látták benne. *Koboz* írói néven aktuális politikai és közéleti témákról írott, a *Pesti Hírlapban* közölt heti verses krónikái népszerűek voltak, akár csak *Andronicus* néven közreadott szellemes, szatirikus tárcái.

Az irodalomnak szinte minden műfajában alkotott, sorra jelentek meg költői, prózai művei, drámái. 1896-ban a Vígszínházat *Prolog* című darabjával nyitották meg. Több bűbajos verses gyerekkönyvet is írt. Európai utazásait *Hetedhét országból* című prózakötetében örökítette meg. *Csudadolgok* című novelláskötetében több mehökkentő történet szerepel, amelyekben felfedezhetők a tudományos-fantasztikus irodalom csirái.

Tudományos értekezéseket is írt, mások között Aranyról, *Gyulai Pálról*, *Eötvös Józsefről*. A Kisfaludy Társaság főtitkárává, a Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd tiszteletbeli tagjává választotta. Legszebb verseskötete 1909-ben jelent meg *Magyar symphoniák* címen.

1910–1918 között Tisza István párti parlamenti képviselőként közéleti szerepet is betöltött. A szlovák népességű Árva vármegye képviselőjeként szlovákul is megtanult, szlovák népdalokat is fordított. A szlovákokat a magyarság testvérségének tekintette, és Trianon után sem volt hajlandó soha egyetlen rossz szót

mondani róluk, ahogy a többi volt magyarországi nemzetiségről sem – emelte ki az emléktábla-avatáson elhangzott beszédében *Szőrényi László* irodalomtörténész-professzor.

A történelmi Magyarország összeomlását Kozma mély fájdalommal élte meg, a forradalmat elítélte (*Haláltánc*). De reménye nem hagyta el: „Mert igazság, ész, erő s a rend / Nagy Magyarországot terem” – írta *Hunyadi Mátyásról* szóló epigrammájában. Műfordítói munkássága is jelentős: sok más között *Goethe Faustjának* mindkét részét – ezt a Nemzeti Színház színre is vitte –, *La Fontaine* meséit, *Lenau Faustját* fordította.

Irodalomszervezőként nagy szerepe volt abban, hogy *Ady Endre* elnyerte a főváros irodalmi díját, és egyengette *Móricz Zsigmond* írói pályáját is. Barátja volt Gyulai Pálnak, *Mikszáth Kálmánnak*, a kor számos kiválóságának.

A Fiumei úti nemzeti sírkertben temették el, a főváros által adományozott díszsírhelyen. Marcali szülőházát emléktáblával jelölték meg, és utcát neveztek el róla, a csurgói református gimnázium kertjében szobrot állítottak emlékének, Miskolcon szintén utca viseli nevét, Pápan édesapjával közös emléktáblája van.

Az 1948 utáni kommunista kultúrpolitika világnemzeti, politikai okokból tiltólistára tette, az iskolai tananyagból kikerült, de antológiákban továbbra is jelentek meg versei. A rendszerváltozás óta kiadták *Életem* című önéletrajzát, amely a Magyar Rádió műsorán is szerepelt. Legutóbb egy erdélyi kiadó jelentette meg *Honfoglalás* című eposzát.

Kozma Andort az irodalomtörténet az Arany János-i hagyományokat folytató népnemzeti iskola utolsó

képviselői közé sorolja, holott ennél jóval több volt: a magyar városi középosztály életérzésének megszólaltatója, markáns, egyéni hangú költő, aki sok szép verset írt Budapestről is.

Számos szép vallásos költeménye is van, 1902-ben *Vallásos költemények* címmel külön kötetet is kiadott ezekből. Tiszta hazaszeretete, gazdag, színes költői nyelve, más vallások iránt befogadó, fénylő református hite, ebből fakadó töretlen reménye, derűje ma is példa lehet.

Kozma Andor legismertebb verse, versnovellája *A karthágói harangok*, amely allegorikus formában állít emléket az elbukott szabadságharcnak. Amint *Goór Judit*, a Pápai Református Kollégium magyartanára, az avatóünnepség egyik szónoka elmondta, a kollégiumról nagyon sok vers született, de egyik se fejezi ki, ragadja meg olyan mélyen az iskola szellemiségét, mint éppen ez a vers.

Czigány György költő, volt rádióriporter, az ünnepség másik emlékezője (*képünkön*) pedig arról szólva, hogy irodalmi közéletünk eltávolodott tőle, Kozma Andor egy mondatát idézte, amelyet Marcaliból Kaposvárra utazva jegyzett fel: „Ráeszméltem, hogy a távolodás nem kifelé visz a világból, hanem befelé.”

Kozma Andornak ez az első emléktáblája Budapesten, nyolcvankét évvel halála után, miközben apjának és nagybátyjának, Kozma Sándornak és Kozma Ferencnek emléktáblája, mindkettőjüknek utcája, Kozma Ferencnek szobra is van Budapesten. Személyisége, művészete ma újrafelfedezésre vár, emberi példája, időtálló versei és más művei feltétlenül érdemessé teszik erre.

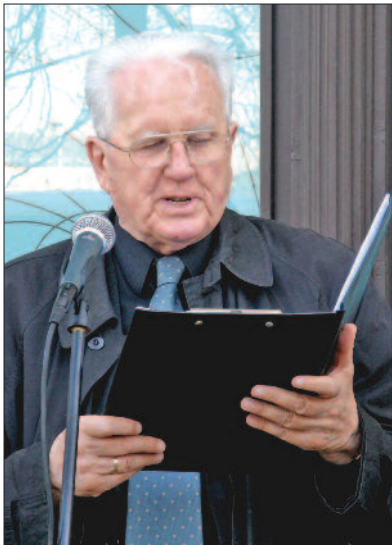
■ T. KOVÁCS PÉTER

visszacsatolt Kárpátalja kormányzó biztosa.

A református Kozma Andor a Pápai Református Kollégiumban, a felsőlövői (ma Oberschützen, Ausztria) német gimnáziumban, a leghosszabb ideig (1872–1878) azonban a pesti evangélikus gimnáziumban tanult.

ta Arany Jánosnak akkor még kéziratban lévő »kapcsoskönyvbe« írt remekeit. Ő tüntette ki az önképzőkörben a Döbrentei-arannyal, ő tette az önképzőkör elnökévé, s ő fedezte fel és dicsérte meg nagy stilisztikai érzékét. Később mint az akadémiai pályadíjat nyert, A magyar paraszt c. vers

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Egyházmegyei ifjúsági találkozó Bácsfaluban

Nem könnyű ebben a digitális világban felvenni a lépést – sok esetben a harcot – a technika vívmányaival, ahogy az sem könnyű, hogy a magát fiatalként megnevező lelkészgeneráció megtalálja a hangot, melyen megszólíthatja a mai fiatalokat. Március első hétvégéjén erre törekedtek Bácsfaluban, nem is sikertelenül. Idén első alkalommal volt a bácsfalusi evangélikus gyülekezet a brassói egyházmegye ifjúsági találkozójának házigazdája. Az együttlét mottója az elidegenedés volt.

Ezzel az ifjúságitalálkozó-sorozattal próbáljuk majd egyengetni, tanítgatni ifjaink útját, hisz kötelességünk a figyelmeztetés, hogy az egymástól-Istentől-egyháztól való elidegenedéssel mi magunk leszünk a vesztesek, senki más. A bácsfalusi találkozón Bácsfalu, Brassó, Tatrang, Zajzon, Pürke-rec, Oltszakadát és Sepsiszentgyörgy több mint harminc ifja volt együtt.

A nehéz, súlyos témát bevezető áhítaton a *Prédikátor könyvéből* hangzott a figyelmeztetés: „*Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradósásuknak szép eredménye van. Mert ha elesnek, az egyik ember fölemeli a társát.*” (4,9–10)

Az elején idegenkedő szemek és fülek lassan-lassan felengedtek a zene hangjaira, melyet *Barcsa István* lelkész és tanítványai szolgáltattak az ifjúsági énekekhez.

A templomi elcsendesedés folytatásaként a helyi iskola tornatermében a felüdítő tea és kalács után *Fejér Olivér* lelkész boncolgatta tovább a témát: elidegenedés a családban. Ha azt merné hinni valaki, hogy fiataljainkat nem lehet megszólítani, nem lehet közös hangot találni velük, az téved, hiszen az interaktív előadáson érezhető, látható volt, hogy bizony számukra is van aktualitása a tárgykörnek. Saját élmények, tapasztalatok, hétköznapi valóság-

gok – sokszor nevetségesek, sokszor szomorúak, akár tragikusak is; olyan dolgok, melyekben kicsinek-nagynak része van. Az előadó természetes, személyes, őszinte hangja lebilincselte a hallgatóságot.

Terítékre került néhány praktikus ötlet is, hogy ifjúként, gyermekként mit lehet tenni, milyen feladatot lehet vállalni a családon belüli elidegenedés elkerülésére. Az egyik legfontosabb tényező, amely szóba került, az érzelmek felvállalása. Kimondani, mit érzünk, amikor mindenki arra buzdít, hogy titkolózzunk, és ezt még mondatokba is szerkeszteni, amikor ma már a virtuális csoportokban félmondatokkal, néhány betűvel vagy rajzokkal érzékelteni tudjuk állapotunkat: ez a legnehezebb.

Megtalálni az egyensúlyt a szülőkkel való viszonyban, és nemcsak az elvárásoknak megfelelni, hanem bizalommal fordulni a szülő felé, mikor a legkönnyebb az lenne, ha menekülnénk, szőnyeg alá sepernénk dolgokat.

A valóság egy súlyos ténye is terítékre került: a családon belüli alkoholizmus, illetve agresszió. A csend és a feszült figyelem arra

engedett következtetni, hogy sajnos nem volt hiábavaló erről szólni. Néhány nagyon fontos tudnivaló is elhangzott arról, mit tehet egy gyerek ilyen családi közegben.

Mi az, ami visszakapcsolja az egymástól távolodó családtagokat? A közös élmények és a rítusok – nem csak ennyi, de ezek a fontosabbak. Ezt senki nem veheti el tőlünk. A megtartó erő a család egységében rejlik.

A találkozó résztvevőinek ebéd után lehetőségük volt csocsózi, pingpongozni, nemezelt szappant készíteni, majd a templomban közös énekléssel, áldással tettek gondolatjelet a nap végére: folytatás május 16-án. *Gödri Alpár* lelkész hívta meg a fiatalokat, hogy Tatrangon majd az egyháztól való elidegenedés témáját boncolgassák. Aki a bácsfalusi együttlétben ott volt, bizonyára nem bánta meg, hogy eljött.

NAGY ADÉL

„Húsvétkor a test Igévé lett”

A keresztyén világnak két nagy ünnepe van: karácsony és húsvét. Ahogy *Gyökössy Endre* fogalmaz: „Az Ige tiszta titka az, hogy karácsonykor az Ige testté lett, húsvétkor a test Igévé lett.” Az előbbi vidám, örömteli ünnep. A születés, Krisztus születése kedves esemény. Ebben nincs semmi árny vagy szomorúság. A gyermek születésének általában mindenki örül. Húsvét viszont már tele van drámával, feszültséggel, kísértéssel és árnnyakkal, de a végkifejlet mégis örömteli. Hiszen feltámadással ér véget a történet, mely az ünnepélyes virágvasárnappal kezdődik.

A történet szépen indul. Krisztus bevonul Jeruzsálembe, hogy ott üljön meg az ünnepet. A pászka, a zsidó húsvét az Egyiptomból való kivonulásra emlékezik, azt ünnepeli. Jézuson kívül senki nem tudja, hogy alig néhány nap múlva milyen megpróbáltatást kell kiállnia, melynek tétje az emberiség üdvössége. Háromszor elmondja ugyan tanítványainak, mi vár rá, de azok felháborodnak, nem értik az egészet. Fel sem fogják, tanítójuk miről beszél. Mi felfogtuk volna?

A tömeg hullámszik Jeruzsálemben. Tudatlan falusi nép, galileabeliek, kíváncsi görögök, gazdag alexandriai és európai zsidók, rómaiak, fehér köntösű papok és léviták, sima nyelvű szadduceusok, óvatos farizeusok, ruházatukon széles rojtokkal, és római katonák sisakban, gesztenyeszín tunikában, lándzsával a kezükben. Rajtuk kívül pogányok és rómaiak is ide sereglének, mert kíváncsiak a zsidók különös szokásaira, ünnepére.

Cestius Galus, Szíria kormányzója néhány évtizeddel Krisztus kora után megszámloltatta a húsvéti áldozati bárányok számát. Mintegy 256 ezer állatot jegyeztek föl. Az

előírás szerint minden bárányt legalább tíz, maximum húsz embernek kellett elfogyasztania. Tehát akkor minimum két és fél millió zsidó gyűlt össze!

A tömeg összesereglik, és ünnepli Jézust, amikor bevonul, hiszen aki még nem látta, az is hallhatott csodatetteiről. A hír nyilván akkor is szélesebben terjedhetett. Lehet, hogy egyesek hozzátehettek valamit, habár aligha kellett, hiszen amit művelt, az maga volt a túlszárnyalhatatlan csoda! Nem mindennapi tetteket hajtott végre. Reménytelen betegeket, bénákat, vakokat gyógyított meg, sőt halottakat támasztott föl.

Amint megérkezett a városba, bement a templomba. Felforgatta a pénzváltók asztalait és a galambárusok székeit, mert azok az imádság házát rablók barlangjává tették. Húsvétkor piac működött a templomban. Az udvaron marhavásár zajlott, és mindazt meg lehetett venni, ami az áldozathoz szükséges volt. Nem érte meg a jámbor hívőnek, hogy magával hozzon állatot, melyet a templomfelügyelő esetleg nem fog hibátlanul találni, és ráadásul a vizsgálat is pénzbe kerül. Inkább itt vette meg a hibátlanul talált kecskét vagy bárányt. Fűlsiketítő mekegés, bégetés, bógés, turbékolás...

Van, aki felveti, hogy ez az egész üzlet Annás főpap „biznisze” volt. Így nyilván a papok nem csupán vallási okokból kívánták Jézus vesztét. Ám nyilván ezt akkor nem teheték meg, még ha a Megváltó indulatos tetteivel provokálta is őket. A tömeg, a kiszípolozott szegények és nyomorultak szeme láttára elvégzett „templomtisztítás” a rokonszenvüket élvezte. Nyilván egy emberként álltak mögötte, hogy a templomi őrség sem mert fellépni,

holott máskor szigorúan rendet teremtett.

A tanítványok elkészítették a pászskabárányt. Be kellett vinniük az áldozati állatot a templomba. Végighaladtak a hatalmas csarnokon, a pogányok csarnokán. Meztelábás, fehér köntösű papok álltak ott arany- és ezüstedényekkel a kezükben. A beengedett zsidók saját kezűleg leölték az áldozati állatot, és a pap felfogta a véré. A vérrel teli edényt kicserélték üresre, annak tartalmát meg kiöntötték az oltár alá. Onnan a vér az oltár alatti résbe és ki a Kedron völgyébe folyt. Minden egyes áldozatot trombitaszó követett, és a léviták dicsőítő himnuszokat énekeltek. A megölt bárányokat karóra függesztették és megnyúzták. A bőrt ott hagyták mint a papok részét. Majd jött a következő csoport. Egy délután százezernyi bárányt öltek le!

A végén a papok fölmosták a csarnokot, a tömeg elvonult, és készült az ünnepre. A bárányt gránátalmafaággal szúrták keresztül, és csontjait nem volt szabad eltörni. Agyagtűzhelyen kellett sütni. A tűzhelyhez a hús nem érhetett. Ha ez mégis megtörtént, akkor azt a részt levágták és eldobták. Amint leszállt a nap, megszűnt az izgatott sürgés-forgás, az utcák kiürültek, ünnepi csend ült Jeruzsálemre. Miután beesteledett – mondja az Írás –, Jézus átment tizenkét tanítványával az Olajfák hegyén, és a Vízikapun keresztül bejött a városba.

Az utolsó vacsorát sok jeles művész festette meg. A képeken Jézus és tanítványai tágas teremben, asztal mellett ülnek. Márk az írja, hogy egy berendezett, nagy felső teremben került erre sor. Lukács emeleti termet említ. Van, aki feltételezi, erre a vacsorára a lapos

háztetőn került sor, amely fölét ponyvát húztak. Olyan lehetett, mint más egyszerű keleti étkezés. U alakú alacsony asztal állhatott a helyiség vagy a tető közepén. Régen állva ették a húsvéti vacsorát. Mindenkinél kezében bot volt.

Azután felgyorsulnak az események. Folyik a felelősség áthárítása. Pilátust felesége, Claudia Procula is figyelmezteti. Biztosan korábban beszélgethettek Jézusról. Pilátus Jézusnak saját hatalmáról beszél, de ő lehütné, ha megértené szavait: „*Semmi hatalmad nem volna énrajtam, ha nem adatott volna meg neked felülről.*” Ezt az intelmet minden rendű és rangú politikusnak állandóan szem előtt kellene tartania!

Pilátus sem lát világosan vallási kérdésekben, de azt tudja: ez az ember nem méltó a halálra. A főpapoknak sikerül a csöcselékké züllesztett népet fölhergelniük, mely azután követeli Krisztus kivégzését. Régen tudjuk, hogy a tömeg könnyebben manipulálható, mint az egyén. Ha az egyén feloldódik a tömegben, olyasmit is hajlamos megtenni vagy kiabálni, amit más, higgadtabb körülmények között nem tenne.

Karinthy Frigyes Barabbás című novellája fogalmazza ezt meg döbbenetes erővel. Ebben Jézus ad még egy esélyt, hogy a tömeg őt mentse föl.

Pilátus újfent fölteszi a kérdést. „– Hát kit bocsássak el már most, Barabbás vagy a názáretit? És akkor ő [Jézus] intett nekik. És ekkor zúgás támadt, mint a mennydörgés, zengett fel a sokaság.

És a sokaság ezt kiáltotta: »Barabbást!«

És rémülten néztek egymásra, mert külön-külön mindegyik ezt kiáltotta: »A názáretit!«”

Pilátus csapdában érzi magát. Egyrészt bízik az emberek józan eszében, de a feltüzelt csöcselék cserbenhagyja. A tömeg – ma úgy mondhatnánk, a megbízhatatlan közvélemény – kedvére kíván tenni, másrészt politikai nyomás nehezedik rá. „*Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja, aki királlyá teszi magát, az ellene szegül a császárnak*” – mondják a főpapok, s ezzel megfogják. Pilátus félti kérésézetű hatalmát, így inkább kiszolgáltatja királyukat. A megalukvó főpapok tiltakoznak: „*Nem királyunk van, hanem császáruk!*”

Péter ugyan Jézus útját akarja járni, anélkül hogy tudná, miről is van szó, ám azután háromszor megtagadja. Ilyen megbízhatatlan az ember, mielőtt Szentlelket kapott volna!

Krisztust tehát kivégzik. A pravoszlávok keresztjének két vízszintes szára alatt egy kisebb ferde szár helyezkedik el. Egyik vége felfelé mutat, a másik lefelé. Egy magyarázat szerint ez a két lator szimbóluma. Az egyik megtért, a másik nem. Az egyik lelke tehát fölfelé száll, a másiké lefelé, a pokolba.

Krisztust sok helyütt Y formájú keresztfán ábrázolják. Az Yggdrasil a germán és skandináv mitológia életfája. A hagyomány ugyanis úgy tudja, Krisztus keresztfája a paradicsom életfájából készült. Ennek üzenete világos. A Megváltó azért halt meg, hogy meghalt, nekünk adott lehetőséget az örök életre. Ő valóban meghalt, és harmadnapon feltámadt. Ez nem valamiféle cirkuszi mutatvány volt! Így, ezzel adott egyedüli reményt, hogy elnyerhessük az örök életet.

BALASSA ZOLTÁN

Az írás a Felvidék.ma című internetes portálon 2015. április 5-én megjelent cikk rövidített változata

EZEN ELGONDOLKOZTUNK...

Szabadság és megszabadítás

„Szabadság, szerelem! / E kettő kell nekem” – írta 168 évvel ezelőtt a szabadság huszonéves költője. Nos, a szerelemről lehet különbözőképpen vélekedni, a szabadságról nem: vagy van – akkor teljes –, vagy nincs, akkor szolgaság, függőség, rabság van.

LUCAS CRANACH: ÁDÁM ÉS ÉVA

A kereszténység azt tanítja, hogy *hallatlan kincs* a szabadság. Abban gyökeredzik, hogy Isten nem futószalag-tömegembert teremtett a maga képére, hanem Ádámot, azaz az egyedi lényt, no meg jobbik felét, Évát, minden élők anyját. Beléjük kódolta, hogy szabad, független lények. Az alapvető modern emberi jogokért síkraszállók ezt mindig is hangsúlyozták – korábban! Mégis évezredeknek kellett eltelniük ahhoz, hogy a szabadsághoz való jog általánosan érvényre jusson. Sok vér is folyt érte, mint például az 1848–49-es felkelésünkben, amely a szabadságért történt.

De közben nagyot fordult a világ, és egyre inkább az az érzésünk, hogy ez a stabilnak látszó építmé-

nyünk a világ nagy részében egyáltalán nem kívánt! A szabadság azt jelenti, hogy magam fölött szabadon rendelkezem. De ki merné ma százszázalékos biztonsággal állítani, hogy nála ez így van? Mai életünk rengeteg szövénényt, ígát, hírárt és megkötést rak ránk, és ugyancsak neki kell fohászkodnunk, hogy mindezeket lerázva élni tudjunk őseredeti szabadságunkkal. És még valami idekíváncozik. Igen megdöbbenő, ha rájövünk, hogy Bibliánkban szinte még maga a szó, a *szabadság* sem szerepel – féltucatnyi helytől eltekintve!!! Arról pedig szó sincs, hogy a szabadság valahol is megtárgyalásra méltó ügy lenne. De ha nincs is szó szabadságról, annál több van *valamitől* vagy *valamiből való megszabadítás-ról*. Félelmektől, gondoktól, ellenségeskedésektől, beteségekből, katasztrófáktól, bűnöktől, haláltól. Ezért kapta Jézus a találó *Szabadító* nevet, mert éppen ennek a megszabadításnak az elvégzésére kapott Istentől megbízást, és küldte őt Isten hozzánk.

De akkor ez a történet egészen másról szól, mint az általános emberi jogok megkívánta szabadságról. A mi elsődleges bajunk ugyanis belső, lelki rabságunkban, megkötöttségünkben van. Csak aki ezektől szabadít meg, az teszi a legnagyobb jót velünk. Hogy a tőle kapott, felszabadított erővel bátran munkálkodjunk az emberi, szabadsághoz való jogokért. Mint felszabadítottak és mint felszabadítók.

Jézus ezt egyszer egy heves vitában így foglalta össze: *„Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.”* (Jn 8,36; Károli-fordítás)

–RK–

Vitéz László az Óperencián túl

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt és van Magyarországon, pontosabban Miskolcon egy Csodamalom. Ez a Csodamalom csodalisztet őröl csodagabonából, és csodatetteket is véghez tud vinni. Ennek, akár hiszitek, akár nem, tanúja lehettem a március 7-i hétvégén.

Képzeljétek el, hogy a bábos, akit meghívtunk, az utolsó percben lemondta az előadást. Nagyon megijedtem – de akkor hirtelen eszembe jutott a Csodamalom. Felhívtam őket telefonon, és ők jöttek: három fergetegesen jó Vitéz László-előadást hoztak nekünk Ulmba, Karlsruhéba és Stuttgartba. Merthogy a Csodamalom bizony bábszínház!

Az előadás egyéni kezdeményezésemre, a Württembergi Magyar Protestáns Gyülekezet és az Erdélyi Világszövetség támogatásával jött létre, és a stuttgarti baba-mama klub, a ludwigsburgi magyar ovi és a stuttgarti magyar cserkészeti is szorgalmasan hirdette.

A rendezvény mutatta a gyülekezet és a németországi magyarok sokszínűségét és azt az óriási érdeklődést, amely a mesék világába vezette el a gyerekeket és felnőtteket. A mesék gazdag nyelvkinccse segít a német környezetben felnevelkedő gyerekeknek a magyar kultúrát megismerni. Ez a gyülekezeti munka azért annyira fontos, mert a részben már Németországban született gyerekekkel anyanyelvüket szeretteti meg. A magyar nyelv ápolása a gyülekezeti munka egyik fő célja, hiszen a gyülekezet jövője gyermekeinken, unokáinkon múlik.

Stuttgartban mintegy százharmincan kísérték figyelemmel – kilencven gyerek és negyven felnőtt – azt az izgalmas történetet, amelyben Vitéz László megbirkózik a szellemekkel és az ördögökkel. Együtt drukkoltunk neki, váltakozva visítva a félelemtől és az örömtől.

Az előadás után *Leibinger Árpi* és *Ági* tartott a gyerekeknek játékos táncházat, közben többek között két születésnapos gyereket is felköszöntöttünk. A jó előadóterem, a stuttgarti protestáns gyülekezet otthona örömmel nyitotta meg kapuját az előadás megtartására, ezért hálás köszönet illeti.

Itt a vége, fuss el véle, aki nem hiszi, az jöjjön el októberben a Miskolci Csodamalom Bábszínház következő csodálatos előadására. Minden érdeklődőt szeretettel vár majd Lúdas Matyi!

JEKELFALUSSY NADINE

ÉRTJÜK VAGY FÉLREÉRTJÜK?

2. Ami a császáré, és ami az Istené

Teológusidőmre kell akaratlanul visszagondolnom, amikor ezt a mondatot hallom: *„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.”* (Lk 20,25) Ezt hallottuk unos-untalan, s egyre többször egyházi vezetőktől is. Ezzel a „nyomós” megindoklással: bár az „új” társadalmi rend nem kedvez különösebben egyháznak-vallásnak, mi mégsem vonulhatunk vissza valami szent gettóba. Tudomásul kell vennünk a valós helyzetet; és a viselkedésünket Jézusnak ez a markáns ígéje igen jól segíthet meghatározni.

Ebben a helyzetben ez tehát azt jelentette, hogy adjátok meg a pártállamnak, ami neki jár: engedelmességet, együttműködést, lojalitást (?) – hát éppen ezen lehetett jól élvődni, sőt háborúzni... Mert minél többször mondták ezt, annál hiteltelenebbül hangzott.

Erről persze Jézus nem tehetett. Ezzel szemben, mint mindig, ez esetben is úgy oldott meg egy provokáló, őt csapdába csalni akaró kérdést, hogy sem az ellenségeinek nem nyújtott támadási felületet, sem a saját követőinek nem kellett csalódnuk benne.

A szóban forgó pénz a *Tiberius* római császár verette ezüstdénár volt, amely egy lugdunumi (ma Lyon) pénzverdében készült. Egyik oldalán a császár feje volt látható, valamint anyjának, *Liviának* az alakja, mint a béke istennő-jéé. Az érem hátulján ez a nagybetűs felirat állt: „Pontifex Maximus”, azaz főpap, a legfőbb pap. A császár tehát – anyjával együtt – mint főpap, illetve istennő fel-tétlen és istenségeknek kijáró tiszteletet, hódolatot, sőt imádatot követelt meg az érmét használó polgároktól.

A pénz elsősorban adófizetési eszköz volt, s aki megtagadta az adófizetést, az elkövette a lázadás bűnét, és szigorú büntetéssel számolhatott. Így lázadt fel Kr. u. 6-ban galileai Júdás – követőivel megtagadta ennek az állampolgári kötelességnek a teljesítését. Mozgalmát szétverték, őt megölték.

A leigázott zsidóság nehezen viselte az idegen érmék kötelező használatát. Az egyik rabbiról olvassuk, amint büszkén mesélte, hogy soha nem vitt magával (római) pénzt, ha szükségét végezte, és még rá se tekintett... Már csak az érmén levő ábrázolás is felháborította a zsidó embert, ezért megvetette, és csak fogcsikorgatva használta a mindennapi forgalomban – de a templomi, kultikus életben semmiképpen sem. (Ezért forgatta föl Jézus a pénzváltók asztalait, amikor megtisztította a templomot, mert áldozati állatot nem lehetett a templomnak ajánlódékozni, ha a gyűlölt pénzen vették! Be kellett váltani templomi pénzre.) A zsidók hivatkoztak Istenük tiltó törvényére: *„Ne csinálj magadnak faragott képet... Ne imádd és ne tiszteld...”* (2Móz 20,4–5)

Az evangélisták szerint a farizeusok ürügyet kerestek Jézus elpusztításához. Szavakkal akarták törbe csalni; ezt Jézus persze rögtön átlátta és visszautasította, képmutatóknak nevezve őket.

Először is kérte, hogy hozzanak oda egyet a dénárból: ezzel demonstrálta, hogy ellenfelei zsebéből, lám, nem hiányzik ez a meg-

vetett és gyűlölt pénz. Hogy kérdezhették hát tőle, hogy szabad-e pénzárral adót fizetni, miután ők ezt naponta tették? Így pedig a kérdésük fölösleges.

A farizeusok persze azt gondolták, hogy kérdésükre csak két felelet lehetséges: igen vagy nem. S ebben rejtett a Mesternek állított csapda! Ha igent mond, elveszti hitelét és megbecsülését hívei előtt, azaz lejáratja magát. Ha

Tiberius római császár

nemmel válaszol, akkor – mint a római hatalom ellenségének – a galileai Júdás sorsára kell jutnia. Harmadik út nincs! Nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy elképzeljük, milyen árgus kíváncsisággal lesték a farizeusok, mikor fut be a nagy Mester a kelepcebe!

Hogy értsük most már Jézus feleletét? Valóságos regényt lehetne írni azokról a fantáziadús vagy kevésbé szellemes megoldási kísérletekről, amelyekkel tele az írásmagyarázat története. Valaki azt mondta, hogy ez Jézus egyenesen gunyoros tiltakozása az ellen, hogy világi ügyekbe akarják őt belevonni. Máskor sem vállalta, hogy vagyoneelosztásnál döntőbíró legyen (Lk 12,14). Más szerint kimutatta megvetését a hamar elmúló államhatalommal szemben.

Levezettek a jézusi válaszból állampolgári kötelezettségeket, levezették a világi hatalom isteni eredetét, a mindenkori államhatalomhoz való lojalitás feladatát, mint ahogy a hatalom bírálatát is. Volt egyházatya, aki ebből az adófizetést mint a keresztény ember kötelességét olvasta ki, s volt reformátor, aki szerint „aki az állami rendet megdönteni akarja, az Isten ellen is lázad”.

Ám legújabbán egy görög ige – itt most az *ige* szót a nyelvtani, szófajtani értelemben használom – szúrt szemet a magyarázóknak: *„adjátok meg”* a császárnak szerepel a mondatban, és itt a megadás a „fizetés” értelmében áll. A megfelelő igét viszont így is lehet fordítani: *„adjátok vissza”*. Ebből valaki általános pénzelutasításra való felbujtást olvasott ki.

De legmesszebbre az a nemrég elhunyt kortárs zsidó magyarázó ment, aki szerint Jézus radikálisan ezt mondta volna: *adjátok*

vissza a császárnak az átkozott dénáriját, ne fogadjatok el semmiféle bibliaellenes érmét... Így Jézus nem akarhatott kevesebbet, mint a fennálló politikai renddel való leszámolást! Ugyanakkor létezett egy részben titkos párt, amely nemcsak megszálló római katonákat tett el láb alól, de hirdette a nyílt lázadást is a rómaiak elűzése érdekében. Ezek voltak a zelóták – de Jézus nem tartozott hozzájuk!

Mi hát akkor Jézus mondatának az értelme? A válasz legmeglepőbb része nem is annyira az első, mint inkább a második fele: adjátok meg az Istennek, ami az Istené. A farizeusok küldöttek ezt nem kérdezték. Csatározni akartak, álságos módon, egy gyűlölt rend ellen, amelyben néha még jól is érezték magukat. S úgy gondolták, Jézusban ehhez szövetséges társra találnak.

De azt nem kérdezték, hogy *mi-vel tartoznak az Istennek*. Pedig *„az Úré a föld s annak teljessége; a föld kerekessége s annak lakosai”* (Zsolt 24,1; Károli-fordítás). Neki kell megadni a neki járó: alázatot, tiszteletet és engedelmességet. Következésképpen ő az egyedüli Úr, őt egyedül kell imádni is. De ez, úgy tűnik, nem okoz gondot a kérdezőknek, pedig ennek kellené az első helyen állnia. Jahve, az ő Istenük féltékeny Isten. És különben is, ha a Messiás jön, újra Istené lesz a teljes hatalom.

Jézus szavának félreértése az is, ha belőle azt olvassuk ki, hogy a keresztények és az állam viszonyáról van itt szó, vagy az állami renddel való leszámolásról. Miután a kérdezők elhagyják Jézust a felelete hallatán, nyilván csalódtan, akár az ördög, amikor megkísértette őt a pusztában (Mt 4,11), kiderül, hogy itt Jézus az első parancsolattal válaszolt. Ezt – úgy tűnik – meg is értették, hiszen csendben elsomfordáltak.

Isten úgyé ebben a világban sohasem lehet forradalom terméke. De ugyanakkor egy állam sem lehet soha egyenlő értékű azzal, amit Jézus hirdetett meg: az Isten országával. Amikor tehát Jézus kimondta, hogy a császárnak kijárót meg kell adni, csak mindennapi gyakorlatot állapított meg. De hogy ezzel szinte egy szuszra az Istennek kijáró megadását is megkövetelte, az azt mutatja, hogy elválasztotta Isten tiszteletét a napi pénzügyletek intézésétől: pénzt adjátok a császárnak, ez e világi, mindennapi ügy. Tisztelet és imádás csak a kizárólag Istent illeti meg. Kérdés azonban, hogy a pénzhasználatotok közben nem feledkeztek-e meg Istentről és tiszteletéről.

Erre persze azt lehet mondani, hogy így – bizonyos értelemben – Jézus mégis kitér az egyenes válaszadás elől. De máskor is fenntartotta magának a válaszadás jogát és annak idejét. Ezzel jelezte azt is, hogy a farizeusok által feltett kérdésre való válaszhoz még nem jött el az ő órája. Mert a kérdés nem tartozik a legvégsők közé. Az ő eljövendő országában végérvényesen eldől, hogy ott csak a mostani felelete második része lesz az egyedüli mérvadó. Akkor *„Isten lesz minden mindenkiben”*.

GÉMES ISTVÁN

Húsvétől pünkösdig

A mai világ egyre személytelenebbé válik. Nemzetközileg ismert szakemberek – pszichiáterek, filozófusok, lelki vezetők – nyilatkoztak arról, hogy ennek beláthatatlan következményei lesznek. Mert ez olyan, mint a rákbetegség: ahogy terjed, úgy veszi el az embertől az igazi élet örömét. A személytelenség a szeretet halála. Amikor az egyik ember a másikban csak a saját hasznát, érdekét látja, elintézendő ügyet, árut lát, akkor ott nincs élet.

A közösségi együttlétek – családi, iskolai, munkahelyi stb. – elviselhetetlenné válnak, mert az egyik elutasítja, megalázza, megveri, lábbal tapossa, tönkreteszi, megsebzí a másikat. Mindezek következményei lehetnek a szenvedő félnél az agresszív cselekedetek, esztelen rombolások, önpusztító szenvedélyek és a bűnözés. De létrejöhetnek különféle betegségek is; a pszicho-neuroimmunológia már régóta állítja, hogy meny nyire lerombolja az immunrendszert az állandó stressz, amely a rossz kapcsolatokból fakad. Amikor az ember beleesik az állandó önmegvetés vermébe, és elveszíti érték tudatát, erkölcsileg, fizikailag és szellemileg zuhan lefelé.

Mi lehet a kiút? Van-e megoldás? Igen, van! Van valaki, aki az egész világon képes minden embert meggyógyítani, felemelni, felszabadítani, boldoggá tenni. Ez a valaki a Szentlélek Isten!

A Szentlélek az Atya és a Fiú végtelen, örök, szerető állandó kapcsolatának az állandó ihletője és létrehozója. A Fiú öröktől fogva a Szentlélekben szereti és adja magát az Atyának, és az Atya is a Szentlélekben szereti a Fiút.

Hívogató a Köz-Ép-Pont erdélyi lutheránus ifjúsági találkozóra

„Eljön a nap, amikor felépítik faladat, azon a napon szélesre tágul a határ” (Mik 7,11)

Gyimesközéplekon 2015 júliusában az ezeréves zöldhatár közelében találkoznak a földi (földrajzi, politikai, történelmi) és a lelki (hitbeli, erkölcsi, nemzetiségi) határok. Keressük, értelmezzük, tologasuk, feszegessük, szűkítsük együtt a határok jelentőségét, pozitív és negatív hozadékait egyaránt!

Mit jelent számodra, számomra a határ? Jelentheti a demarkációs vonalat, az elveszített országrészek tragédiáját, az elválasztó, széthúzó erőt, a távolságtartást, az elzárkózást – de jelentheti a jó érzés, a biz-

A Szentlélek az Atya és a Fiú közötti kapcsolat Istene. Általa számodra is csodálatos lehetőség nyílik arra, hogy minden megváltozzon: elmúljon magányod, belső sérüléseid meggyógyuljanak, megszűnjön a benned rejlő harag és agresszió.

A Szentlélek létrehozza benned azt a „gyökérkapcsolatot”, amelyből kiindulva minden más kapcsolat megszépül. Pál apostol ezt írja a *Római levélben* (5,5): „Isten szeretete kiárad a szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által.”

A Szentlélek nélkül ködben járunk; nem látjuk, hogy ki a mi Atyánk, és ki a mi felebarátunk. De amikor a Szentlélek betölti a szívünket, minden megvilágosodik. Különösen az, hogy Isten a mi Atyánk, aki szeret bennünket, minden hibánk ellenére, sőt vár ölelő karokkal és dúsan megrakott asztallal (Lk 15,11–24). Ő nem utasít el, nem aláz meg, mert tiszteli személyiségünket. Életünk legfontosabb döntése a Szentlélek befogadása.

Hozd meg te is ezt a döntést, és kérd újra és újra a Szentlelket, hogy töltsd el a szívedet! Érezd át ennek fontosságát, felismerve azt a tényt, hogy a Szentlélek nélkül minden kapcsolatotod halott, és magában hordozza a sérülés veszélyét.

A Szentlélek által új módon viszonyulhatsz a másik emberhez, felismerve benne az istenképűséget, a belső szépséget és a szeretetre való állandó szomjúságot. A Szentlélek által új módon teremthetsz kapcsolatot Istennel, benne és általa részt vehetsz a Szentháromság örömteli életében, mindenben fölismerheted Isten-jóságát, hatalmát és bölcsességét.

A világ önmagában üres. A tárgyak nem adnak választ életünk értelmének kérdésére. Minél több dologgal vesszük körül magunkat, annál inkább növekszik bennünk a kiábrándultság. Mert a tárgyak (vagy az árucikkek) nem képesek kapcsolatra. Ezért aki csak rájuk épít, az egyszer csak elkezd félni. Betölti a szívét az ürességtől való félelem. Lehet, hogy ügyesen titkolja egy ideig, de a szemében ott látod az állandó szomorúságot, a félelem szomorúságát.

Csak a személy tud egy másik személlyel kapcsolatba kerülni. De csak akkor igazi ez a kapcsolat, ha áthatja a kölcsönös szeretet. Mivel a legnagyobb szeretet az Isten szívében van, ezért vele kell legszorosabb kapcsolatra lépned. Ebből fakad minden más kapcsolat tisztasága és szeretettartalma.

Ám mint minden kapcsolatot, az Istennel való kapcsolatot is fel kell építeni. A Szentlélek meglátatja veled Isten szépségét, és elindítja benned a vágyat, hogy ezt a szépséget minél jobban megismerd. Amikor az Isten utáni vágy elég erős, akkor megszületik benned a jelenlét látása. Felismered, hogy az Úr milyen közel van hozzád, és minden esemény vagy személy által téged akar elérni.

Amikor már állandó az ő jelenlétének az ismerete benned, akkor egyre nagyobb egységre akarsz lépni vele. Semmit nem akarsz megtűnni, ami elválaszt tőle. Egyre erősebben akarod, hogy már ne te élj, hanem Isten éljen benned. Tökéletes önátadásra vágyakozol. Az lesz a boldogságod, hogy mindenben Isten akarata teljesül.

Mindez természetesen nem megy egyik napról a másikra. Az önző „én” mindent megtesz, hogy elkerülje a tökéletes önátadás lépését – mert hiszen akkor neki meg kell halnia. De a Szentlélek segít, végigvezet a buktatókon, és létrehozza a tökéletes egységet Isten szíve és az ember szíve között.

Ebben van az igazi boldogság! Ezért kell húsvét után minden erővel törekedni, küzdeni, vágyakozni a Szentlélek után.

Nemcsak a mindennapi imában, hanem állandóan a szívünk legmélyéből kell hívunkk őt: „Szentlélek Isten, jöjj szívünkbe, igen óhajtunk!”

KATONA ISTVÁN

Forrás: http://tar.infotars.hu/pp/513/private/toronyor/IV_evf_1_2_osszevont/punkosd.htm

Hrabanus Maurus pünkösdi himnusza

Teremtő Lélek, légy velünk!
Látogasd híveid szívét!
Töltsd malaszttal a kebleket,
melyeknek alkotója vagy.

Ezt teljesítse az Atya,
s vele egylényű Egyfia,
aki veled uralkodik,
óh, Lélek, minden századig!

Te, kit Védőnknek mondanak,
s mellénk a magas Ég adott!
Tűz, élő forrás, szeretet!
Te lelkek lelki olaja!

Ajándékkoddal hétszeres!
Te ujj az Isten jobbkezén!
Te, ki az Atya megígért
szavával áldod torkaink!

Gyűjts fényt érzékeinkbe!
Öntsd
szívünkbe szent szerelmedet!
S mi bennünk testi gyöngeség,
örök erőddel izmosítsd!

Ellenségünket üzzed el!
S a Békét tüstént hozd közel,
előttünk járva, mint vezér!
S kerüljünk mindent, ami árt.

Általad tudjuk az Atyát,
s ismerjük, adjad, a Fiút!
Tebenned higgyük Szellemét
mindakettőnek végtelen.

Babits Mihály fordítása

Szubjektív

Az *Útitárs* olvasóinak körében biztosan akadnak olyanok, akik az alábbi kép szemlélésekor némi nosztalgiát éreznek. Nos, a lap szerkesztője esetében nincs ilyenről szó, lévén a lapszám megjelenésekor – 1987-ben – még gyermekibb tartalmú újságok kötötték le a figyelmét.

Megható érzés volt azonban egy hagyaték feltárásakor megtapasztalni azt a kontinuitást, amelynek az újság szerkesztése által jómagam is része vagyok. Családomból többen disszidáltak nyugatra, akik nagyrészt hitvallásos evangélikusok vol-

tak. Egy ilyen, külföldre szakadt rokonom hozhatta, küldhette (?) el Budapesten élő nagyszüleimnek az *Útitárs* egyik számát.

A már említett kontinuitást különösen is éreztem, amikor az újság – ma divatos szóval élve – *layout-ját* megpillantottam, főleg a fejlécet, amely a mai napig pontosan olyan, mint egykor. Büszkeséggel tölt el, hogy részese lehetek egy olyan közös történetnek, melyet nálam sokkalta tapasztaltabb, sokkal többet átélt emberek kezdtek el írni...

SZÜCS PETRA

Hírek, kitekintés

Minszk, Fehéroroszország. A politikailag „mellőzött” országba a római katolikus egyház találta meg az áttörés útját. *Pietro Parolin* vatikáni kardinális elhelyezte az építendő vatikáni „követség”, azaz nunciatúra épületének alapkövét. A fehérorosz államvezetés ennek engedélyezésével járul hozzá az országban élő mintegy másfél millió római katolikus hívó lelkgigondozásához.

Aleppó, Szíria. Egy görögkatolikus pap kiáltvánnyal fordult az üldözött szíriai keresztényekhez, kérve őket, hogy minden üldözés és szenvedés ellenére tartsanak ki. „Az Isten szerelmére kérek, ne menjetek el, maradjatok, mert nélkületek a Közel-Kelet sátrakba bújik vissza, és tevékre száll át” – fejezte be kiáltványát.

Strasbourg, Franciaország. Gyásznapi az Európai Unióban: az Európai Parlament 441 képviselője kö-

Rüti, Svájc. Egy jubileumi gyűlésen elhangzott vallásszociológiai előadás szerint az egyházak és válások jövője Európában igen bizonytalan. Számolni kell a keresztény egyházaktól való eltávolodás felgyorsulásával, az iszlám jelenleg heves terjeszkedésének lelassulásával, a buddhizmus pangásával és az úgynevezett karizmatikus mozgalmak megerősödésével.

Havanna, Kuba. *Carlos Ettiel Gómez Abreu* nyerte el az *Aranykor* nevű, rangos gyermekirodalmi díjat, száz vetélytársa előtt. *Virág-tündérpör* című legújabb könyvével nagy sikert aratott. Abreu a Herrnhuti Testvérgyülekezet tagja a kommunista országban.

Vatikánváros. *Ferenc* pápasága óta a városállam dolgozói között 13%-ról 19%-ra nőtt a női foglalkoztatottak aránya. A kúriában azonban távolról sem ilyen jó a helyzet: csak két posztot töltenek be nők.

STRASBOURG

zül 184 emelte az alapvető emberi jogok közé a magzatelhajtást!!! Még álszentebb a megokolás, amely szerint „a hagyományos nemi szerepek szemlélete megakadályozta a nő kiteljesedését, aki így, mint ember, nem méríthette ki teljes emberi tehetségét...”

Athén, Görögország. „A Putyin-féle irányított demokrácia maradi, mint ahogyan ez minden ortodox közös jellemzője... nem a 21. századnak való.” A szocialista *Martin Schulz*nak, az Európai Parlament elnökének ez ellen az arrogáns és távolról sem diplomatikus nyilatkozata ellen fordult a közvéleményhez nyílt levélben a németországi ortodox püspökök konferenciája. Az ilyen nyilatkozatok felszínességéről árulkodnak, sértők, kirekesztők, és minden tárgyalogosságot nélkülöznek.

Dar es-Salaam, Tanzánia. Több mint kétszáz kuruzslót, illegális gyógyítót és sámánt tartóztatott le a kormány egy nagy tisztogatási akció keretében, miután kiderült, hogy az országban újra megöltek egy albínó gyermeket. A még mindig igen erős babonáság és tudatlanság miatt tartja magát a hiedelem, hogy az albínók testrészeinek varázserejük van, és a fogyasztásuk gyógyító erővel bír.

München, Németország. Az anyagi javak egyenlőtlen elosztásáról tudósítanak kutatások. Egyre nő azok aránya, akik nagyszüleiktől, szüleiktől öröklött vagyont halmoznak fel, anélkül hogy érte bármit is tettek volna. Számítások szerint a lakosság szegényebb fele az összvagyon egy százaléka fölött rendelkezik, 99%-át viszont a gazdagok tartják kézben. Évenként mintegy 250 milliárd euró cserél gazdát – örökösödés révén.

Elspeet, Hollandia. Februárban újra összeült az a vegyes tanulmányi bizottság, amelyet a Lutheránus Világszövetség, a Mennonita Világkonferencia és a Keresztény Egység Előmozdításának Pápai Tanácsa hozott létre. Az idei gyűlésen a keresztység értelmezésének közös megalapozásáról tárgyaltak.

Drezda, Németország. *Justin Welby* canterburyi anglikán érsek prédikált azon a hétszáz fős istentiszteleten, amelyen megemlékeztek a város hetven évvel ezelőtti, a szövetséges légierő által végrehajtott bombázásáról és arról, hogy a Frauenkirche tíz évvel ezelőtt csatlakozott a háborút szenvedett városok közösségéhez.

Tallinn, Észtország. *Urmas Viilma* evangélikus érsek két új püspököt nevezett ki *Joel Luhamets* és *Tiit Salumäe* személyében. Az előbbi öt esperesség vezetője lett, az utóbbi az európai és oroszországi észt szórványgyülekezetekért felel.

Ecsmiadzin, Örményország. Április 23-án avatják szentté a száz évvel ezelőtt a törökök által elkövetett népirtás örmény mártírjait – ezt közölte *II. Karekin* pátriárka, az Örmény Apostoli Egyház feje nemrégiben megjelent enciklikájában. Emlékeztetett a vérengzésre, de sorait ezzel zárta: „Isten kegyelméből népünk feltámadt halottaiból.”

MÜNCHEN

Mileseva-kolostor, Szerbia. Nagy tiltakozási hullámot váltott ki *Filaret* ortodox püspököknek az a döntése, hogy a tizenkét évet börtönben töltő, a közelmúltban nagy nehezen ideiglenesen szabadlábra került háborús bűnösnek, *Vojislav Seseljnek* magas egyházi kitüntetést adományozott. A kitüntetés neve *Fehér Angyal*.

Mainz, Németország. Több ezren tüntettek a szíriai kereszténység kiirtása ellen. Óriási felháborodást váltott ki az úgynevezett „Iszlám Állam” propagandavideója, amely keresztények lefejezését mutatta be.

Kijev, Ukrajna. A háborús helyzet megítélése csaknem megoldhatatlan feladat elé állítja az összes egyházat. A római katolikus püspökség „barbár tettnek” nevezte Mariupol város megtámadását. Az ukrán görögkatolikus érsek az áldozatok megsegítésére biztatott, a Moszkvától függő ortodox egyház a békét sürgette, az önálló Ukrán Ortodox Egyház „terrorista támadásnak” nevezte a város lövését, *Kirill* moszkvai pátriárka pedig a civil lakosság szenvedéseire hívta fel a figyelmet.

Drezda, Németország. Huszonötezer tüntető vonult fel tiltakozásul Európa „eliszlámosítása” ellen. Kutatók szerint többszörös félelem kergeti az embereket az utcára: az „Iszlám Állam” barbár tettei éppúgy ott vannak a háttérben, mint a közel-keleti menekültek tömegei – számuk most már csaknem félmillióra tehető –, riasztó az ukrán háború közelsége, a szerintük rossz politika, no és az egyoldalúan tájékoztató, manipu-

DREZDA

Bad Wörishofen, Németország. *Heinrich Bedford-Strohm* bajor evangélikus püspök és a Németországi Protestáns Egyház (EKD) püspök elnöke felhívással fordult az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez, hogy a vallási és etnikai kisebbségek védelmére létesítsen „biztonsági zónát” a Közel-Keleten. Emlékeztetett arra, hogy száz évvel az örmények lemészárlása után a térségben újabb népirtás folyik; a Közel-Kelet térképéről egyszerűen el akarják tüntetni a kereszténységet. Ez pedig elfogadhatatlan.

HUSZ JÁNOS

Prága, Csehország. A Cseh Testvérek és a Csehországi Huszita Egyház közösen emlékezik meg a hatszáz évvel ezelőtt máglyahalált szenvedett reformátorról, *Husz Jánosról*. A központi ünnepség Husz halála napjának évfordulóján, július 6-án lesz a prágai óvárosban. A reformátort a konstanzi zsinat alkalmával ítélte halálra – előzetes védelmi ígérete ellenére – *Zsigmond* német-római császár és magyar király.

Stuttgart, Németország. Menekült káldeus keresztények először ünnepeltek istentiszteletet *Ramzi Garmou* teheráni káldeus katolikus érsekkel együtt. A *Mar Shimon Bar Sabairól* elnevezett káldeus egyházközségnek ezeröttszáz tagja van. Istentiszteleteiket az egyik helyi evangélikus templomban tartják.

Berlin, Németország. A lélekszámukat tekintve egyre gyengülő német történelmi egyházaknak soha nem volt még annyi adóbevételük, mint az elmúlt évben. A gazdaság erősödésével és a jólét emelkedésével egyenlő arányban részesednek a gazdasági bevételekből az állam által behajtott egyházi adók révén. A római katolikus egyház 5,6, míg az evangélikus egyház 5,2 milliárd euró bevételhez jutott.

Freiberg, Németország. *Pater Leonir Nunes dos Santos*, a helyi portugál római katolikus egyházközség vezetője istentiszteleten ünnepelte gyülekezetével, hogy a fatimai Madonna-szobor másolata a vendéglátó német római katolikus gyülekezet templomában kapott helyet.

Hamburg, Németország. A mintegy 1,8 millió lakosú városban 570 ezer evangélikus és 185 ezer római katolikus él. Számukra 162 evangélikus és 42 római katolikus templom áll rendelkezésre. 50 mecset várja a muszlimokat, 6 szentély a buddhistákat, 2 a hinduistákat és 1 zsinagóga a zsidókat. Itt működik a világ legelső evangélikus tengerészmissziója is, amelynek áldásait a világtengerek hajósai többszörösen megtapasztalták.

Berlin, Németország. Statisztikusok szerint egyetlen volt kommunista országban sem olyan alacsony az Istenben hívők aránya, mint az egykori Német Demokratikus Köztársaság területén (14%). Ennek ellenére az evangélikus és római katolikus templomokban magas a keresztelések száma. Evangélikus keresztelő 109, katolikus 94 volt 2014-ben a városban. Még feltűnőbb, hogy az Iránból, Afganisztánból menekült muszlimok közül sokan itt fedezik fel a kereszténység szépségét és áldását. A steglitz evangélikus templomban két év alatt háromszáz muszlimot kereszteltek meg.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: G. I.

ÚTITÁRS

Magyar evangéliumi lap
Megjelenik hatszor egy évben

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház
1085 Budapest, Üllői út 24.
(telefon: +36-1/338-2302)

Felelős kiadó: Végh Szabolcs Maek-titkár
Felelős szerkesztő, megrendelés, információ:
Szűcs Petra
(telefon: +36-20/824-8854, e-mail: petra.szucs78@gmail.com)

A lap ingyenes, a nyomda- és postaköltségre adományokat kérünk és elfogadunk.
Bankszámla: Magyar Evangélikus Konferencia, Budapest, Raiffeisen Bank
Bankszámlaszám (belföldről): 12010886-00146767-00100002
(külföldről) IBAN: HU 43 1201 0886 0014 6767 0010 0002
SWIFT: UBRTHUHB

Miért jó, ha fáj?

Sokáig nem értettem: hogyan lehet ajándék a fájdalom? De minden vilá-gossá vált előttem, amikor tanul-mányozni kezdtem *Ravasz László* er-ről szóló igehirdetését. Azt állapíto-tta meg, hogy a Szentírás egyik legfon-tosabb része 1Pt 2,18–25: „*A cselédek teljes félelemmel engedelmeskedjenek az uraknak; nem csak a jóknak és kí-méleteseknek, de a szívteleneknek is.*” (Károli-fordítás) Ez az ige a rabszol-gákhoz szólt, akiket akkor észre sem vettek. A rabszolga gazdájának tulaj-dona volt, tárgy; a gazda eladhatta, megölhette, vagy akár fel is szabadít-hatta. Az volt a nagyobb úr, aki ke-gyetlenebb volt a másíknál.

A keresztyénség tehát felfedezte a szenvedő rabszolgák roppant birodal-mát. Meglátta a tűrés életalakító ere-jét: ha jót cselekedve, mintegy Isten kedvéért tűrök, egy új világ szépsége és dicsősége bontakozik ki előttem. A másokért való szenvedés a legna-gyobb és legszentebb szolgálat. Közös-séget terem, s a legnagyobb győzel-met jelenti, amelyet az ember ellen-ségei felett és a világ felett arathat.

Az említett igék szerint a szenvedés ajándék, és nekem éppen erre az ajándékra való szükségem. A baj az, hogy nem elég öntudatos, nem elég állhatatos bennem az a szeretet, amely mindent elhordoz, mindent el-fedez, mindent eltűr, mindent remél, és soha el nem fogy.

Nagy hibám, hogy nem ismerem fel azokat, akik érettünk szenvednek, mert nem értem a szenvedés néma nyelvét. Az a munkás, aki szombat este heti keresményét megissza, ré-szezen megy haza, megveri feleségét, sarokba vágja megrémült gyermekét, nem érti meg a szenvedés néma nyelvét, nem érti meg a hitvesének és

gyermekeinek nyomorúságából fel-törő jajkiáltást. A gazdagok, a jómó-dúak sem értik meg az éhezők, haj-léktalanok néma nyelvét, s nem kér-dezik: mi fáj nektek, segíthetünk-e rajtatok?

Nagyobb baj, hogy saját magamon sem veszem észre lelkem elnyomo-rodását. Gyógyulás után sír a lelkem bűneim miatt; olyan vagyok, mint az agyonterhelt igavonó állat: már alig

bírom a következő lépést, összeros-kadok, ha valaki nem veszi le vállam-ról a terhet. Nekem szükségem van valakire, aki pásztorom lesz, sebeimet gyógyítja, terheimet leveszi a vállam-ról, mert mi hasznom van abból, ha tovább robotolok a szörnyű malom-ban, s egyszer összeesem az irtóza-tos napszámban?

Ki az a valaki, aki megtehetette ezt velem? Az, aki szenvedett értem: Jézus Krisztus. S hogy ezt megtehes-se, leszállott örök dicsőségéből, és magára vette a földi testet, egyenlő-

vé lett mindenben mivélünk, kivéve a bűnt, hogy szolgálhasson nekem, és szenvedhessen értem.

Amikor ezeket olvastam, megér-tettem keresztyénségünk legmélyebb titkát: Krisztus, Isten egyszülött Fia, a Szentháromság második személye a teremtsénnél is nagyobb munkára vállalkozott. Leszállt a földre, testté lett, hozzánk mindenben hasonló emberré. Közöttünk élte életét, s

keresztre feszítették azok, akiket örökkévaló szeretettel szeretett. Mi-lyen óriási szolgálat volt ez! S ezt a nagy szolgálatot szeretetből vállalta, áldozatképpen vitte végbe, hogy vég-rehajtsa a váltság nagy művét. Kien-gesztelte Isten haragját, és megnyi-totta atyai kegyelmét. Felém pedig megmutatta az ártatlan szenvedés, a szeretetből fakadó áldozat ellenállha-tatlan erejét.

Ez az ártatlan szenvedés ellenáll-hatatlanabb erőt jelentett minden parancsnál és törvéynél; ellenségei

előtte térdre borultak. Akik arcul ütötték, maguk közül kivetették, ki-rállyá koronázták. Az ő sebei meg-gyógyítanak, bűneimet lerakhatom keresztyénél, gondjaimat óréa vethe-tem, s félelmemet eloszlatja királyi segítsége.

S mindezt szenvedéssel hajtotta végre. Azzal, hogy bűneimet magá-ra vette, fölvitte a keresztfára. Azzal, hogy ártatlan sebeinek a mélységei-be éppen úgy belefoglalt engemet is, mint ahogy belefoglalt a kereszten mondott könyörgésébe, és belefog-lalt főpapi imádságába.

Szenvedése a legnagyobb ajándék számomra, amelyet Isten adhatott nekem, a bűnös embernek. Szenve-dett értem, s ezáltal én olyan gazdag-gá lettem, hogy én is ajándékot ad-hatok: szenvedhetek másokért. Krisz-tus mintát adott nekem azzal, hogy szenvedett értem, ezzel példát adott számomra: hogyan kövessem őt. A magam erejéből én ezt nem tehe-tem meg, de az ő segítsége által igen. A Krisztussal együtt szenvedni: ál-do-zat és áldozó lehetek egy személyben.

Megértettem teljes mélységében ezt az igét: „*Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja az ő barátaiért.*” (Jn 15,13)

Ezért boldogan énekelem: „Imá-dom azt a nagy szerelmet, / Jézusba’ mely felém hajolt, / Magam rábí-zom, mint a gyermek, / Kit férget, engem felkarolt, / Vágyom, magamnak mit se várva, / Merülni e szeretetárba. // Akit bírnom kell, az magad vagy. / Ér-zem, csak érted élhetek. / Mit az egész világ nem adhat, / Nyugtot tebenned érhetek. / Itt gyönyörűség vár, tudom jól, / Követlek hát, amerre vonzol.” (354. Hallelujah-ének, 1. és 3. v.)

■ SZENCZI LÁSZLÓ

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus Krisztus mondja: „Én vagyok a jó pásztor. Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik.” (Jn 10,11a.27–28a)

Húsvét ünnepe után a 2. héten az *Út-mutató* reggeli s heti igéi a pásztorolt élő gyülekezet képét láttatják, ahol az élő Krisztus jó pásztoraként a halálból örök életre vezetí nyáját. „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.” (GyLK 683) „Krisztus meghalt mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meg-halt és feltámadt.” (2Kor 5,15; LK) Isten választott népe mindenért és min-denkor őt dicsőíti, mert *Misericordia Domini* – „Az Úr szeretetével tele van a föld.” (Zsolt 33,5b) Önkijelentésében Jézus a vele való benső közösség titká-ról szól: „Én vagyok a jó pásztor; én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem..., és én életemet adom a juhokért.” (Jn 10,14–15) Luther vall-ja: „De ő jön, ő keres, s ő talál meg! Igé-jével, szentségeivel visszavisz nyájához, a keresztyén egyházhoz. Érted adja éle-tét, s meg is tart az igaz ösvényen, hogy többé el ne tévelyedj!” Péter az Úr szenvedő szolgájáról tanítja: ő ártat-lan bárányként bűneink miatt bűnhő-dött a kereszten (lásd Ézs 53,5–7); ti „az ő sebei által gyógyultatok meg. Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és gondviselőjéhez.” (1Pt 2,24–25) Mózes új vezetőt kért ma-ga helyett, „*hogy ne legyen az Úr kö-zössége olyan, mint a juhok, melyek-nek nincsen pásztora.*” S az Isten pa-rancsa szerint „*maga mellé vette Jó-zsuét..., rátette a kezét, és beiktatta tisztébe.*” (4Móz 27,17.22.23) És Pál apostolként az evangélium hirdeté-sén fáradozva, halálra szánt gladiátor-ként küzd: „*Mi bolondok vagyunk Krisztusért (...)* szinte a világ söpredé-kévé lettünk, és mindenki szeméjtjévé mind ez ideig.” (1Kor 4,10.13) Jézus fő-papi imájában értünk könyörög: „*azo-kért is, akik az ő szavukra hisznek én-bennem; hogy mindnyájan egyek le-gyenek.*” Ez utolsó kérése: „*Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én va-gyok, hogy lássák az én dicsősége-met...*” (Jn 17,20–21.24) S Pál hirdeti: az Úr kegyelmi ajándéka minden szolgálati lehetőség a gyülekezet-ben, mert ő „adott” „*némelyeket apostolokul, másokat prófétáku-l, is-mét másokat evangélistáku-l vagy pásztorokul és tanítóku-l, hogy felké-sztíse a szenteket a szolgálat végzésé-re, Krisztus testének építésére*” (Ef 4,11–12). Az utolsó vacsora után Jé-zus az Olajfák hegyén mondta: „*Mindnyájan megbotránkoztok ben-nem ezen az éjszakán, mert meg van írva: »Megverem a pásztorát, és elszé-lednek a nyáj juhai.« De miután fel-támadtam...*” (Mt 26,31–32; lásd Zak 13,7) Nekünk élnünk lehet Jézusért, és hirdethetjük a húsvéti örömhírt, tudván, a jó pásztor hazavezeti övé-it: „*Az én Atyám házában sok hajlék van... ismét eljövök, és magam mel-lé veszek titeket...*” Ezt az ígétét min-denkinék hallania kell: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem me-het az Atyához, csak én általam.*” (Jn 14,2.3.6) „Kitárják a gyöngykaput. / Jé-zus nyomán örök égi fénybe visz az út.” (EÉ 542,3)

■ GARAI ANDRÁS

Eleven hűség

Beszélgetés Büky Anna íróval

► Április 26-án, vasárnap délután 2 órákor – *Tar Zita és Tüzes Marcell Sámuel* orgonaművészek közreműködésével – *jótekonysági hangver-senyre kerül sor Vadosfán, a nemrégiben megújult patinás „evangé-likus katedrálisban”* A szomszédos Magyarkeresztúr templomának fel-újítását támogató koncert egyik szervezőjét, az *Evangelikus Élet* olva-sói számára sem ismeretlen *Büky Anna* íróat a felújításért tett lépések eddigi eredményeiről, illetve további személyes terveiről kérdeztük.

ban. Írói munkásságát is „felülírja” most a magyarkeresztúri projekt?

– Azon írók közé tartozom, akik-nek egy könyv megírásához bizonyos ihletettségre van szükségük. Ezt az ihletettséget – legalábbis én eddig így éltem át – egy kívülről érkező mo-zzanat indítja el, amely nem hagy nyugodni, és végül általam is formát ölt. Úgy is mondhatnám, egyszerre csak tisztán érzem: „Ez az. Ezt most meg kell írnom.” Annyira persze már ismerem magamat, hogy tu-dom, mindennek az alapja intuíció, tehát nem akaratból írok. Mindehhez hozzátartozik az a kissé drámaian hangzó tény, hogy ilyenkor tisztán ér-zem magamban: „Nem szabad úgy meghalnom, hogy ezt a témát – a magam lehetőségei szerint – ne dolgozzam fel”

– *Aki ismeri eddigi műveit, az tudja, hogy egyikük-másikuk komoly szakmai és közönségikert ért meg, ugyanakkor nagy váltást is érezhet a témaválasztásban.*

– Alapvetően Isten áldásának te-kintem, hogy egy embernek megadatik, hogy az egymást követő életkorokat

mazunk. Még jól emlékszem a nya-rakra, melyeket a nagyszüleimnél töltöttem Magyarkeresztúron. Külö-nösen a nagymamámnak volt fontos, hogy evangélikus hitben nevelkedjek. Később, amikor felköltöztünk Bu-dapestre, már az ő indíttatására kezd-tem járni a budahegyvidéki evangé-likusok közé, ott konfirmáltam, majd több évtizedes külföldi tartózkodás után találtam vissza a hegyvidéki gyülekezetbe.

És amilyen különös a sors: egy örö-kösödési ügy miatti látogatás kapcsán jutottam el újra Magyarkeresztúrra, és lettem figyelmes a kis evangélikus templomra. Amikor egy helybélit kikérdeztem a templom történetéről, akkor tudtam meg, hogy 1966-ban épült, és a nagymamám is aktívan részt vett a felépítésében – még azt is megemlítette az illető: „Sajnos, nincs rá erőnk, hogy megszervezzük a felújítást.” Ahogy kimondta ezeket a szavakat, már éreztem, hogy mu-száj lépnem azért, hogy ez a templom régi-új fényében tündökölhessen. Így jutottam el Mihácsi Lajos lelkész-hez... A többi már ismert az olvasók-nak is.

– *Önnek eddig négy könyve és egy fordítása jelent meg, továbbá számtalan cikke világi és egyházi lapok-*

– Örömmel számolhatok be arról, hogy tavaly ősszel megkezdett gyű-jtésünkhöz eddig több mint hatvanan csatlakoztak, közel másfél millió fo-rintot adományozva. Az *Ángyán Csilla* fazekasművész által – ajándék-képpen – elkészült keresztelőme-dence pedig – ha szabad így monda-nom – már „használatba is került”. Néhány hete ugyanis megtörtént az első keresztelő a magyarkeresztúri templomban, amelynek megszépülé-séért most fiatal orgonisták közremű-ködésével remélünk további ado-mányokat a tavaszi koncerttől.

A munka azért is halad gördülé-kenyen, mert a koordinátor – *Mihácsi Lajos* lelkész – fáradhatatlan szemé-lyiségnek tűnik. A kései és a hajnali órákban egyaránt elérhető, és soha nem mond nemet egy újabb ötletre. De elismerés illeti a körzet mind a hét falvának evangélikus közösségét is, hiszen egy emberként támogatják a „projektet”.

– *Feltételezem, hogy gyülekezeté-ben, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközségben is volt már, aki rá-kérdezett: mi készítette e fővárostól tá-voli település evangélikus hajlékának támogatására?...*

– Családom apai ágon evangélikus, Győr-Moson-Sopron megyéből szár-

PALACKPOSTA

Szabadság, egyenlőség, testvériség

Az 1789-es francia forradalom óta a szabadság, egyenlőség, testvériség triásza szétválaszthatatlanul összetartozik. Polgárjogi mozgalmak, forradalmak zászlajára tűzték mint olyan célokat, amelyeknek eléréséért érdemes küzdeni és áldozatot hozni. Sőt a „szent szabadság” gyakran véráldozatot is kívánt. A történelem, így hazánk történelme is, sok szép és lelkesítő példáját adja a közösség érdekében vállalt önfeláldozó küzdelemnek.

Ugyanakkor a történelem, mint az „élet tanítómestere”, arra is figyelmeztet, hogy bármekkora volt is az áldozathozatal, sem a szabadság, sem az egyenlőség, sem a testvériség nem valósult meg soha maradéktalanul. Vajon mi lehet ennek az oka? Talán kevés volt az áldozat, félúton elakadtak a megújító szándékok, ezért volt hiába „ész, erő és oly szent akarat”? Ha még néhány lapattal rátettek volna eleink, akkor lehet, hogy elérték volna a talán már csak karnyújtásnyira lévő három ideát?

Nem, mert a szabadság, egyenlőség, testvériség bizony csak illúzió. Olyan célok, amelyeket talán meg lehet közelíteni, de elérni képtelenség. Gyönyörködhetünk a szivárványban, de soha nem mehetünk át alatta. Éppen mi magunk vagyunk alkalmatlanok arra, hogy az embertársunkat semmiben nem korlátozó szabadságban, az egymás fölé kerekedés törekvése nélkül éljünk. Íme, ilyen az ember!

Az illúziók kergetésébe belefáradva két lehetőségünk van. Az egyik az, hogy rezignáltan, fásultan beletörődünk a kilátástalan helyzetbe. A másik lehetőség pedig az, hogy a valóság realitásában találjuk meg a továbblépést segítő kapaszkodót.

Ha valamit rossz helyen keresünk, ne csodálkozzunk, ha nem találjuk. Ahhoz viszont, hogy meg is találjuk, amit keresünk, tudnunk kell, hogy hol keressük. Igaz ez a szabadságra, egyenlőségre és a testvériségre nézve is. Létezik egy közösség, amelyre lehet, hogy nem is gondolnánk e keresés közben. Ebben a közösségben, ha nem is maradéktalanul és tökéletesen, de mint ízelítőt mind a hármat átélhetjük. Ez a közösség pedig nem más, mint a keresztény egyház.

„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17) – ez az igazi belső szabadság elválaszthatatlan az Istennel Krisztus által megvalósuló közösségtől. Ennek a szabadságnak az áldozata a golgotai kereszten történt. Az egyetlen hely, ahol nemtől, életkortól, karriertől, anyagi helyzettől függetlenül egyenlők vagyunk, nem más, mint az oltár térdeplője, melyre az ostyában és borban önmagát ajánlkozó Krisztussal részesedés közben letérde-lünk. Ebben a közösségben a „testvér” megnevezés már nem patetikus és képmutató kifejezés, hanem a Krisztus testével és vérével élő-k valóságos *test-véri* közösségére utal.

Az általunk elképzelt szabadság, egyenlőség és testvériség tehát illúzió. Az is illúzió persze, hogy ezek az egyházban mindig és mindenhol megvalósulnak. A föltámadt és élő Krisztus azonban egyháza közösségében gyakran megajándékoz minket az igazi szabadság, egyenlőség és testvériség kóstolójával. Aki viszont ezt megízleli, újra és újra vágyik rá, az újjáteremtett világ teljességéig. Addig pedig: „Ízleljétek és lássátok, mily jószágos az Úr! Boldog az ember, ki hozzá menekül!” (Zsolt 34,8; Szent István Társulat fordítása)

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Névjegy: Kovács László

Huszonnégy év sokféle gyülekezetben végzett lelkészi szolgálatot követően e tanév kezdetétől a soproni Berzsényi Dániel Evangelikus (Líceum) Gimnázium iskolalelkésze vagyok. A hitismeret átadását azért is tartom páratlanul fontosnak, hogy – Jézus szavai szerint – legyen mit eszünkbe juttatnia a Szentléleknek, ha elérkezettnek látja az idejét fordulatos életünk során.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Térkép szerint a természetben és az életben

Interjú a keresztény iskolások tájékozdási túrájáról Györe Balázs főszervezővel

► Késő este indultak Bükkszentkeresztről, és legkésőbb másnap kora délutánig oda is tértek vissza a **keresztény iskolások tájékozdási túrájának (KITT)** résztvevői. Április második hétvégéjének péntek–szombatján mintegy másfél száz fiatal járta a Bükk erdőseit, mászott fel kaptatóira, ereszkedett alá völgyeibe, hogy a **stratégiai csapatverseny menetleveníne** minél több kérdésére választ leljen. A több mint egy évtizedes kezdeményezés háttéréről az ötletgazdát, **Györe Balázs** főszervezőt kérdeztük.

– Az idei már a huszonegyedik KITT, a kezdetei 2001-ig nyúlnak vissza, amikor is öregdiákként elkezdtem szervezni egykori iskolámban, a Gödöllői Református Líceumban a hétvégi túrákat. Mindezek nemcsak egyszerű kirándulások voltak, hanem komoly lehetőségek arra, hogy beszélgessünk egymással, illetve a tanárok is jobban megismerhessék tanítványaikat. Az iskolai „csapatépítés” a túráknak köszönhetően remekül működött. A más évfolyamba járók már nemcsak köszöntek egymásnak a folyosókon, hanem megálltak beszélgetni.

Ezt továbbgondolva jött az ötlet, hogy mindezt tegyük elérhetővé más iskolák számára is, és ekkor, 2004 tavaszán hoztuk létre stratégiai csapatversenyünket, amely a *keresztény iskolások túlélőtúrája* nevet viselte.

Azóta is jelen vagyok a KITT minden mozdulatánál, immáron tizenegy éve. Egyedül vagyok, aki valamennyi túrán részt vett, de nagy örömmel tölt el, hogy tavaly októberben a jubileumi huszadik túrákon voltak olyan csapatok, amelyek tagjai tíz évvel ezelőtt is résztvevői voltak rendezvényünknek. Ők is családos, dolgozó emberként jöttek a Bakonyba – együkük Angliából hazautazva –, hogy együtt töltsük a hétvégét.

– Egy ilyen komplex, sok embert megmozgató program megszervezése és lebonyolítása nem egyszemélyes feladat. Mekkora stáb segít ebben?

– Általában három-öt fő foglalkozik a túra előkészületeivel. Ebbe beleszámoltam a bejárás részt vettekét is. A túra útvonalát ugyanis gyalogosan mi is teljesítjük. Itt fogalmazódnak meg azok a kérdések, amelyeket aztán a fiataloknak a kirándulások alatt meg kell válaszolniuk. Ezek mindig valamilyen rögzített ponthoz köthetők – például: Hányas szám van felfestve a jávorkúti turistaház ajtajára? –, amelyekre jó válasz csak akkor adható, ha a résztvevők elsőltak odaig. Ugyanez a csapat készíti elő a pont-

állomások feladatait, amelyek logikái, nyelvi, földrajzi ismereteket kérnek számon. Magán a túrán pedig húsz-huszonöt segítők van, akik a regisztráción és a pontörködésen kívül a krumplipucolásig mindenben segítenek.

– Hogy látod, mi a KITT sikere, erőssége, miért várják a rendszeresen visszatérő résztvevők?

– Igazából ezt egyszer személyesen át kell mindenkinek élnie. Ezen a rendezvényen nem egymás ellen küzdenek a fiatalok, hanem egymásért. Átélik, hogy milyen eltévedni, de meg-tapasztalják azt is, milyen ezután megtalálni a helyes utat. A másik erősség a gyerekek hoz-

záállása. Tisztában vannak a saját képességeikkel és a csapattársaikkal, és ehhez mértén próbálnak teljesíteni. Ennek és a verseny kialakításának is köszönhető, hogy tőlünk mindenki élményekkel megy haza.

De ha beszélhetek az erősségéről, szólnom kell a gyengeségéről is, ez pedig a túrába bevont

SZÖLLŐS TAMÁS FELVÉTELEI

Hatvan kilométer, szintidővel

A Deák Téri Evangelikus Gimnázium tanulójaként hatodik alkalommal vettem részt a KITT-en három barátommal az osztályból. Korábban egy alkalommal már voltam túrán a csapattal a Bükkbén, így a menetlevélben nagy örömmünkre találoztunk ismerős kérdésekkel, amelyekre a válaszokat viszont, sajnos, nem tudtuk. A kérdések egyébként kifejezetten tetszettek, mert a térképen könnyen meg lehetett találni, hogy hol leljük majd meg a választ, és a helyszínen sem kellett sokat keresgél-ni.

A túra egy kis csúszás miatt késő este indult, és szerintem még sosem volt ilyen sötét az éjszaka, hiába volt fenn a hold. A ter-pvizsnyok is az átlagnál keményebbek voltak, nagyon nagy volt a szintkülönbség, a Bükk-fennsíkot kétszer kellett megmász-nunk, ami sokat kivett belőlem. Miután felkelt a nap, végre megláthattuk a hegység szép-

ségét, annak ellenére, hogy a csupasz fák miatt még minden kopár volt. Sok helyen hóvirágszönyeg mellett sétáltunk, illetve kisebb vízesések is tarkították utunkat.

Ami eddig még nem fordult elő egyszer sem: most nem tévedtünk el. Ez azért is jó, mert így a távot pontosan a tizenhat óras szintidővel teljesítettük. Körülbelül hatvan kilométert gyalogoltunk, közben érintettünk minden őrzött pontot és majdnem minden fakultatívát is, ezzel sikerült megszerez-nünk az előkelő második helyet, aminek nagyon örültünk. Bár nekem az egész tájékozdási túrában a legnagyobb örömet az jelentette, hogy olyan emberekkel oszthattam meg ezt az élményt, akik ilyen jó barátaim; megbízom bennük, közel állnak hozzám.

Biztos vagyok benne, hogy a következő őszi túrára is el fogok menni ugyanezzel a csapattal.

■ SZÖLLŐS TAMÁS

iskolák száma. Évek óta öt-hét iskolából jönnek a jelentkező csapatok, és akárhogy próbáljuk, nem tudunk új intézményeket bevonni. Több az egyházi iskola, mint korábban, mégsem fogadják el többen a meghívásunkat. Korábban minden iskolába küldtünk külön meghívólevelet, plakáttal együtt is, de ezekre sem érkezett semmilyen válasz. Volt olyan is, hogy az iskolalelkész felhívott, hogy honnan tudom az e-mail címét, és töröljem a listáról, mert nem kér semmilyen kéréten levelet. Mindezek miatt kicsit úgy érzem, hogy széllal szemben hajózunk, hiszen nem kapjuk meg azt a támogatást, amit más rendezvény igen.

Általános tapasztalatom az, hogy amelyik iskolából egyszer eljön egy csapat, onnan folyamatosan érkeznek a következő években is résztvevők, mert szájról szájra terjed a túra híre.

– Neked személy szerint mit jelent a túrázás? Mióta, milyen gyakran jársz kirándulni?

– A természetjárást még gyermekként szerettem meg, már akkor is népszerű volt az Országos Kéktúra mozgalom. Két hét alatt gyalogoltunk 140 kilométert, és minden második nap más-más településen hajtottuk le a fejünket. Már akkor tetszett, hogy gyalog olyan helyekre is el tud jutni az ember, amelyeket máshogy sosem találna meg.

A természetjárás nekem azóta is egyet jelent a kikapcsolódással: kiszakadni a zajos hétköznapiokból és kicsit közelebb kerülni a teremtet világhoz. Boldogsággal töltött el a mostani bejárás során is látni az ébredő természetet, hallani a zubogó patak hangját. Alig várom már, hogy gyermekeim kicsit idősebbek legyenek, és el tudjuk kezdeni a közös sátras kirándulásainkat. Sajnos mostanában kevés időm van kirándulni, ezért is szeretem a tájékozdási túrákat, mert ilyenkor „rákényszerülök” én is a természetjárásra.

– Gondolom, van kedvenc kirándulóhelyed.

– A Börzsöny a szívem csücske, minden szépségével és nehézségével. Ha tehetném, minden évben lenne ott túránk, mert annyi lehetőséget rejt, hogy lehetetlenség megunni.

– Mire támaszkodsz túrázás közben? Csak térképet viszel magaddal, vagy iránytűt, esetleg GPS-t is?

– Nem vagyok majrézős ember, általában a hagyományos, „hajtogatós” térképpel túrazom. Ha pedig eltévedek, visszatérek az utolsó jelzésig, és onnan folytatom a jó irányba a kirándulást. Iránytűt nem szoktam használni, vizet is csak akkor viszek magammal, ha az adott tájegységben nem található forrás.

– Gyakorlott túrázóként mit tanácsolsz a kezdő természetjáróknak?

– Mindenkinek tisztában kell lennie a képességeivel. Fontos, hogy tudjam, honnan hova szeretnék jutni, de jó, ha van egy köztes pont is, ahol „kiszállhatok”, ha bármilyen történe velem. Ehhez szükséges a turistajelzések ismerete. Hihetetlen, de sokan nem tudnak térképet olvasni, illetve nem ismerik fel, hogy melyik jelzés merre visz. Mindezek mellett célszerű megfelelő felszerelést használni a kirándulások során: a kényelmes cipőn kívül a megfelelő hátizsák beszerzése is ajánlott, főleg, ha többnapos túrára megy az ember.

– A KITT résztvevőinek a „lelkükre kötik”, hogy csak a jelzéssel ellátott túraútvonalakat, ösvényeket használhatják. Amikor te járod a természetet, te is mindig betartod ezt a szabályt, vagy előfordul, hogy letérsz a jelzésről, mert úgy ítéled meg, hogy úgy gyorsabban célba érnél?

– Sosem térek le a jelzett ösvényről. Azért jelölték ki azt számunkra, mert az biztonságos, illetve azon haladva nem teszünk kárt a természetben. A gyerekeknek azért sem szabad le-térniük a jelzett útról, mert így tudjuk segíteni a tájékozdásukat, ha esetlegesen eltévednek, vagy csak iránymutatás kell nekik.

A természetjárás sokszor lehet metafora a hit világában is. A jelzett ösvényről le lehet térni, de akkor csak eltévelyedik az ember, sokszor sokkal nehezebb utat bejárva talál vissza a jelzett útra. Az élet is ilyen. Járhatunk „térkép” szerint, és akkor könnyebben célba érhetünk, de ha olykor le is térünk a jelzett útról, mindig lesz lehetőségünk visszatérni rá. Csak arra figyeljünk, hogy ezt a célállomást előtt meg tudjuk tenni.

■ V. J.

HIRDETÉSEK

Meghívó az EKE közösség csendesnapjára

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt az EKE közösség (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) tavaszi csendesnapjára, amelyet április 25-én 10-től 16 óráig tartunk a szendi evangélikus templomban. A nap témája: „*Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házád népe.*” (ApCsel 16,31) Frissítő innivalóról a szervezők gondoskodnak, de kérjük, ebédet mindenki hozzon magával. A részletes program megtalálható az eke.lutheran.hu honlapon.

EKME-összejövetel

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület április 27-én 18 órai kezdettel tartja legközelebbi összejövetelét. Beszámolót tart *dr. Dobos Ágoston* békés-szentandrási református lelkész. Téma: missziói út Nepálban. Helyszín: a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája (1091 Budapest, Üllői út 25., tárgyalóterem). Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt.

Az EKME vezetősége

Szentföld újra!

A Kiskőrösi Evangélikus Egyházközség a tavalyi sikeres út után újabb utat szervez a Szentföldre. A körutazás minden fontos bibliai helyet érint. A program része egy kibuc meglátogatása is. Lehetőség lesz ismerkedni a mai Izraellel, illetve pihenésre, fürdésre is jut idő a Földközi-tenger partján. Időpont: május 1–8., nyolc nap, hét éjszaka; ellátás: félpanzió. Az út szervezője és lelki vezetője *Lupták György* esperes. Az út ára egy fő részére: 235 500 forint plusz 46 000 forint illeték. Érdeklődni, jelentkezni a következő telefonszámon lehet: 20/824-4748, 1/266-7666. Továbbá a B. B. Tours utazási iroda e-mail címén: bbtours@bbtours.hu

Istentiszteleti rend • 2015. április 19.

Húsvét ünnepe után 2. vasárnap (Misericordia Domini). Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 10,11–16; 1Pt 2,20b–25. Textus: Ez 34,10–16.31. Énekek: 334., 261.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bajuszné Orodán Krisztina; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV., Megyeri Klub, Megyeri út 207.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., konfirmáció) Cselovszky Ferenc; du. 6. (úrv., Megálló nevű ifjúsági istentisztelet) Pángyánszky Ágnes; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 6. (ifjúsági istentisztelet) Hajdich-Szmola Patrik; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv., zenés istentisztelet) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Bedecs Réka; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Móricz Nikolett; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Kulcsár Márton János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Kulcsár Márton János; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Kulcsár Márton János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Szítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 157. (református templom)** du. 3. (úrv., lelkésziktatás) Bence Imre, dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Solymár (református templom)** du. 3.

Istentiszteleti rend • 2015. április 20.

XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3. du. fél 8. hétindító istentisztelet.

Összeállította: BALLA MÁRIA

EVANGELIKUS.HU

A reneszánsz férfi

Mátyás király emlékezete

► Öt és negyed évszázad távolából egy nagy királyra, *Hunyadi Mátyásra* emlékezzünk. De nem is kellene, hiszen itt él velünk, naponta emlegetjük. Tegnap este egy rajzfilmet néztem, amelyben a budai kutyavásár vidám népmeséje elevenedett meg. Feltűntek az uralkodó értékes corvinái, aranyforintja, Visegrád időmart kútja, oklevele saját kezű aláírásával...

Mátyás erős alakja beivódott a magyar köztudatba. Ő volt az igazságtevő, a szegények oltalmazója, a népnyúzó gazdagok szigorú bírása. Mátyás király a bölcs és jó uralkodó. Csupa dicséret; az utókor szerint dicső élet volt a királyé. Persze a történetírás sok mindent megkérdőjelezett, de a legfontosabb nem változott. A hatalmas életmű maradó és századokon átívelő.

Sokat idézik *Barta Gábor* történetész: „Az út elején még olyan művelt emberek álltak mellé, mint Vitéz János és Janus Pannonius, a költő. A Hunyadi-házat a kismanesek is látszólag hűséggel szolgálták. De amint hatalma nőtt, olyan mértékben hagyták el azok, akik apjának hű társai voltak. A legkeserűbb csalódása az öreg ersek 1471. évi lázadása volt. Egyre inkább az alacsony sorból fölemelt és tőle függő embereket látjuk környezetében.”

Sokan a király második házasságát okolják mindenért. 1476-ban egy pillanatra fölcsillant a remény, hogy magányosságának vége, de *Aragóniai Beatrix* semmiképpen sem volt méltó partnere a király nagy terveinek.

Bizonyára mind igaz, én magam is sokszor feledtem a hús-vér embert. A valóság örökös ellentmondásait. Mátyás király magányosan ült könyvtárszobájában, de a körülötte levő reneszánsz pompa, rend és igazságszítás egész Közép-Európát bevilágította!

Remek olvasmány *Galeotto Marzio* arcképe Mátyásról, bölcs, tréfás mondasairól. A 16. fejezetben ez áll: „Gyakran emlegette a király, hogy három dolog van, ami nem kívánatos: a fölmelegített mártás, a kiengesztelődött barát és a szakállas feleség.” A másik kortárs és szemtanú, *Antonio Bonfini* részletes leírását is jó újraolvasni: „Az isteni Mátyás termete a közepesnél va-

lamivel magasabb volt; megjelenése nemes és lelki nagyságot sugárzó. Arca pirosas, haja szőke, és ezt szépen kiemelte sűrű szemöldöke, élénk, sötét csillogó szeme. Tekintete nyílt volt és egyenes. Helyeslését mindig hosszan tartó pillantással jelezte, de ha görbén nézett valakire, ezzel kimutatta, hogy haragszik rá.”

Még szólni kellene a Hunyadi-családról, a fiatal királyról, a koronázásról, a Mátyás kori államról, a „fekete segről”, a török veszélyről, az esküvőről, az utódról... Mind megérne egy külön elemzést.

Miután az oszmán hódítás megvette lábát Európában, Mátyás király a keresztény közösség védelmét tűzte zászlójára. Igyekezett mozgósítani a nemzetközi erőket a közös feladatra. Hunyadi Mátyás személyét mintha a sors ezekre a törekvésekre jelölte volna ki. Országépítésre. Teremtésre és békére. Korai, 1490. április 6-án Bécsben bekövetkezett halálával egyszerre minden összeomlott. Csak találgatni tudjuk, merre vezetett volna életútja. Én a régi öregek kedves mondatát idézem befejezésül: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

MATYÁS KIRÁLY LOVAS SZOBRA KOLOZSVÁROTT (FADRUZS JÁNOS)

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

„Ürgét akart önteni...”

Nem tehetek róla, de az ürgéről mindig *Petőfi Sándor* verse jut eszembe, amelyet *Arany János* fiának, *Lacinak* írt: „Ninini: / Ott az ürge, / Hű, mi ürge, / Mint szalad!” És körülbelül ennyit is tudtam erről az áltról. No meg azt, hogy nem véletlenül öntötték ki a lyukból az ürgét, ugyanis nagy kárt tud okozni a szántóföldeken, de a gátakon is.

Ám azóta, hogy jeles költőnk megemlékezett róluk, nagyot változott az ürgék élete: számuk egész Európában ijesztő mértékben fogy. Ennek elsődleges oka azonban nem az ürgeöntés, hanem élőhelyének drámai csökkenése.

Európa legjelentősebb ürgeállománya éppen Magyarországon van, ez pedig óriási felelősség. Korábban sok ürgét telepítettek át a nemzeti parkok által gondozott területekre, ennek ellenére veszélyeztetett helyzetben van az ürgepopuláció hazánkban is. A nagyüzemi mezőgazdasági földművelés térnyerésével jelentősen csökkent a legelők területe, ez pedig az ürgék számának fogyáshoz vezetett.

Éppen ezért három éve fokozottan védett faj lett ez a kis emlős Magyarországon, az eszmei értéke egyedenként kétszázötvenezer forint.

Az ürge a rágcslók rendjébe, a mókusfélék családjába tartozó faj. Testhossza kb. 20-22 centiméter, bozontos farka 6-7 centiméter hosszú.

Élőhelyei a rövid fűvű sztyeppék Kelet-Európa délkeleti részén. Első-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

sorban a nagyobb kiterjedésű síkságokat kedveli, de dombvidékeken is előfordul. A középhegységeket nem szereti, bár a napsütötte legelőkön itt is fellelhető. Egy adott területen történő megtelepedésének, illetve megmaradásának feltétele, hogy élőhelyén a fű ne legyen túl magas vagy sűrű, de túl ritka sem. Az erdőt és a vizes helyeket elkerüli. Előszeretettel készíti üregét száraz homok- vagy vályogtalajokon, réteken, legelőkön, lucernaföldeken.

Tápláléka főleg növényekből áll: magvak, bogyók, zöld növények, gumók, hagymák, gyökerek szerepelnek az étlapján. Emellett állati eredetű eleséget is fogyaszt, amely lehet rovar (sáska, tücsök), de megfigyelték már azt is, hogy egereket, földön költő madarakat zsákmányolt, vagy ezek fészekalját fosztogatta.

A veszélyeztetett területekről a szakemberek védett helyekre telepítik az ürgéket. Részben egykori előfordulási helyükön a legeltetés visszaállításával teszik újra alkalmassá számukra az élőhelyet. De olyan területekre is telepítik őket, ahol korábban ugyan

nem éltek, de a fennmaradásukhoz alkalmassá tették a környezetet.

Az állatok befogása többféleképpen történhet; legeredményesebben az ürgeöntés ősi módszerével, amikor is a lakott járatba öntött víz hatására az állat a felszínre kényszerül, és ott kellő gyakorlattal könnyen megfogható. A megfogott állatok szállítóládába kerülnek, majd a lehető legrövidebb időn belül a befogódóhelyen, az előre kiásott lyukak közelében eleresztik őket. A tavasszal elengedett nőtények kölykeiket már az új élőhelyen hozzák világra, így az ősszel fellelhető egyedszám az elengedett ürgék többszöröse is lehet.

Máté Bence világhírű természetfotósunk Facebook-oldalán toboroz önkénteseket ürgetelepítés utáni őrzéshez és megfigyeléshez április 13–20., illetve 20–27. közötti időpontra, egy-egy hétre: „A visszatelepített ürgék egy ideig nem találják fel magukat új otthonukban, ezalatt fokozottan ki vannak téve a ragadozók támadásainak. Olyan elhivatott emberek jelentkezését várjuk, akik örömet lelnék abban, hogy egy héten keresztül a nap egyik felében és egész éjszaka figyeljék az ottani állatvilágot, részletesen jegyzeteljék megfigyeléseiket, és jelenlétükkel távol tartsák a ragadozókat. Cserébe szállást és ételmet biztosítunk.”

Biztosak lehetünk benne, hogy „ürgeportrékkal” is bővílni fog Bence fotókollekciója.

■ S. A.

EVÉL & LEVÉL

Rippl-Rónai és Maillol – meghosszabbítva

Tisztelt Szerkesztőség!

Érdeklődéssel olvastam a Magyar Nemzeti Galéria Rippl-Rónai–Maillol-kiállításáról írt kritikájukat az *EvÉlet* március 29-i számában (*Párizsi barátság*, 6. o.). Értetlenül állok viszont az előtt a tény előtt, hogy a cikket csak a kiállítás eredetileg tervezett zárása előtt röviddel publikálták.

Igaz, időközben a kiállítást május 17-ig meghosszabbították, de ez az információ már nem kerülhetett be az újságba. Talán még nem késő, hogy megjelenjen róla egy rövid közlés.

Szívélyes üdvözzel: SANDLY ORSOLYA

Elindult a Templomkertem honlap

A „lánykori nevén” *Luther market* projekt az utóbbi években több próbálkozás ellenére is megrekedt, a továbblépést a megújult *Templomkert* elindulása jelenti. *Orosz (Veres) Andrea* személyében április 1-jétől új koordinátora van a Magyarországi Evangélikus Egyház kezdeményezésének.

A cél a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteiben – és intézményeiben – a környezetvédelem, a „zöld szemlélet” megvalósulásának előmozdítása, az Isten adta föld termőerejének közösségi hasznosítása, valamint az úgynevezett *Templomkert* projekt koordinálása, melynek megvalósulá-

sa esetén gyülekezeti vagy egyéb keretek között a projekthez csatlakozó termelők terményei juthatnának el közvetlenül a vásárlókhhoz.

Az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház által is támogatott projekthez először is elkészült a vadonatúj honlap (*templomkertem.com*) és a Facebook-profil.

Ahogy Orosz Andrea koordinátortól megtudtuk, április 17-én – hogy a kertjeink is láthatók legyenek – *Láthatóan evangélikus* címmel nyilvánosságra kerül az első projekt, egy fotópályázat, amelyet az *Evangélikus.hu* oldalán is közzéteszünk majd. A pályaműveket május közepéig várják.

A *Templomkert* projekt bemutatkozik május 16-án, az Északi Evangélikus Egyházkerület missziói napján Debrecenben is, és dolgoznak azon, hogy létrejöjjön az evangélikus termelők és vásárlók hálózata.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Köszönetkampány az 1%-ért

Hálakoncert Békéscsabán – ételosztás szerte az országban

A Magyarországi Evangélikus Egyház 1%-os kampányának keretében a *Pécsi Gospel Kórus* támogatásával április 12-én, vasárnap Békéscsabán hálakoncertet tartottak, amelyre mintegy négyszázan voltak kíváncsiak az evangélikus Kistemplomban. Emellett a hétvégén több mint tíz helyszínen meleg étel, illetve élelmiszercsomag osztására is sor került.

A hálakoncerttel szerettük volna megköszönni mindazoknak a támogatását, akik adójuk egyházi 1%-át az evangélikus egyházra bízták és bízzák. E forrás nélkül ugyanis az egyház nem lenne képes iskoláit, anyaházait, családok számára fenntartott átmeneti otthonait, fogyatékos- és idősotthonait, gyülekezeteit és a rászorulókat támogatni. Hogy a hála kifejezése ne csak szavakban történjék meg, ezért idén számos helyen ételosztásra is sor került. Április 9. és 12. között szerte az országban több mint hatezer adag meleg ételt és élelmiszercsomagot osztottak szét az evangélikus diakónia munkatársai, gyülekezeti tagok és önkéntesek a rászorulóknak között.

A segítség számokban

Meleg étel

Szarvas – Ótemplom (800 adag) (04. 09.)
Kaposzsekcső (600 adag) (04. 11.)
Miskolc – Kossuth-gimnázium (500 adag) (04. 11.)
Nyíregyháza (900 adag) (04. 11.)
Rózsák terei kollégium (1000 adag) (04. 11.)
Tótkomlós (600 adag) (04. 11.)
Szarvas – Újtemplom (800 adag) (04. 12.)
Élelmiszercsomag
Boba (300 db) (04. 11.)
Budapest-Kőbánya (150 db) (04. 11.)
Gödöllő (300 db) (04. 11.)
Győr – Péterfy oktatási intézmény és szeretetház (300 db) (04. 11.)

KÖSZÖNJÜK

adója egyházi 1%-át,
amivel éhezőknek segíthettünk!

Magyarországi
Evangélikus Egyház

Technikai szám: 0035

evangelikus.hu

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó közgyűlésre

Tisztelettel és szeretettel hívjuk a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait, valamint minden érdeklődőt a Bobai Evangélikus Egyházközség gyűlekezeti házában (Boba, József A. u. 24., a templom mögött) április 24-én, pénteken 15 órakor kezdődő gyűlésre.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület Elnöksége

GYÁSZJELENTÉS

Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy *id. Gabnai Sándor*; a Homokbödögei Evangélikus Egyházközség több évtizeden át szolgáló felügyelője életének 85. évében elhunyt. Temetésére szülőfaluja temetőjében április 11-én került sor. Köszönjük, hogy gyászunkban sokan együtt éreztek velünk!

Gabnai család

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Beiratkozás a Kiskeák Evangélikus Óvodába

Szeretettel várjuk az óvodáskorú gyermekeket a Kiskeák Evangélikus Óvodába (1052 Budapest, Deák tér 4.)! Beiratkozás: április 23-án 8–14 óra, április 24-én 11–17 óra között. Bővebb információ: www.kiskeakovoda.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 19.)

[Isten] azt a nevet adományozta [Krisztus Jézusnak], amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alattiaké. Fil 2,9–10 (Zak 9,10c; Jn 10,11–16/27–30/; 1Pt 2,21b–25; Zsolt 23) A mindhalálig engedelmes, feltámadott, megdicsőült Jézus Krisztus nem egyvalaki a vallásalapítók hosszú sorában. Még úgy sem, hogy ő a legnagyobb ezek között, hiszen az ő „tündöklő fényű” nevéhez semmilyen más név nem fogható. Erről szól igénk folytatása, az első keresztyén hitvallás: Jézus Krisztus Úr. Hányan áldozták életüket ezért a névért, ezért a hitvallásért, és ma is hány hittestvérünket üldözik érte! Könyörögjünk értük, és adjunk halát hitünk megvallásának lehetőségéért.

Hétfő (április 20.)

Hálát adok neked [Uram], hogy meghallgattál, és megszabadítottál. Zsolt 118,21 (Mt 7,8; 4Móz 27,12–14/15–23; Róm 16,1–16) Milyen jó, ha az ember tiszta szívvel mondhatja a zsoltáráróval ezeket a szavakat! Ha valaki számot vet a saját életével, rá kell jönnie, hogy sokkal több oka van – vagy lehetne – a hálaadásra, mint gondolná. Akkor is, ha igaz, hogy ezen a földön nem szabadulhatunk meg minden nyomorúságtól. Igaz, hogy életünk véges ezen a földön, de akkor is biztos ígéretet kaptunk a végső szabadulásra. Mégpedig a mindhalálig engedelmes, feltámadott, megdicsőült Jézus Krisztus, a legnagyobb név viselője által.

Kedd (április 21.)

Jób ekkor megszólalt, és így felelt az Úrnak: Bizony, könnyelmű voltam! Mit felelhetnék neked? Kezemet a számra teszem. Jób 40,3–4 (1K 11,1b; 1Kor 4,9–16; Róm 16,17–27) Jób egész könyve arról szól, hogy Istent nem lehet a mi gondolatmenetünkbe beszorítani, beskatulyázni. Még az erre irányuló legjobb szándékú törekvés is, amint Jób barátainak esete mutatja, visszájára fordul. Az Úrnak nem lehet előírni, hogy mit gondoljon, és hogyan cselekedjen. Jób akkor mondja igénk szavait, amikor Isten feltárja előtte teremtet világának nagyszerűségét. A Teremtő pedig, mintha Jób egy szót sem szőtt volna, utána is folytatja. Sokszor nehéz elfogadni, de akkor is el kell fogadnunk, hogy Teremtőnk – és Megváltónk – kezében addig is a legjobb helyen vagyunk, amíg el nem jön az ideje a titkok feltárásának.

Szerda (április 22.)

Krisztus szabadságra szabadított meg minket. Gal 5,1a (2Móz 14,21; Jn 17,20–26; Péld 1,1–7) A legnagyobb név viselője arra a szabadságra szabadított meg, amellyel élve az ember nem másokon átgázolva, mások rovására akarja megvalósítani önmagát. Mi sem természetesebb, mint a szabadság nevében félrevezetni az embereket. Hány önjelölt népboldogító hozott még nagyobb rab-ságot a szabadság nevében! Az igazi szabadság az, ha Krisztus követője divától, korszellemtől függetlenül a szeretet kettős parancsának megvalósításán munkálkodik. Hiszen Krisztus az egyetlen, aki büntől, haláltól megszabadít!

Csütörtök (április 23.)

Tartsátok meg magatokat Isten szeretetében, várva a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmát az örök életre. Júd 21 (Ézs 60,20c; Ef 4,8–10/11–16; Péld 1,8–19) A mi Urunk Jézus Krisztus azért viseli a legnagyobb nevet, mert az ő engedelmessége, önfeláldozása, irgalma által vált lehetségessé az örök élet az ember számára. Benne nyilvánult meg Isten szeretete az ember iránt. Eleve nem lehetne kérdés, hogy az ember meg akar-e maradni Istennek ebben a szeretetében. Igénk figyelmeztetése azonban, sajnós, minden korban aktuális, hiszen annyi minden elvonhat ettől a szeretettől – sokszor észrevétlenül. Könyörögjünk, hogy mindvégig megálljunk a hitben, megmaradjunk Isten Jézus Krisztus által tanúsított szeretetében.

Péntek (április 24.)

Mert az Úr szemei áttekintik az egész földet, és ő megmutatja erejét azoknak, akik tiszta szívvel az övéi. 2Krón 16,9a (Jel 2,2; Mt 26,30–35; Péld 1,20–33) Milyen jó, ha az ember tiszta szívvel mondhatja a krónikáiróval ezeket a szavakat! Nézzünk magunkba: bizony néha nem üres jelszó-e számunkra, hogy „Isten szeme mindent lát”? Pedig tudjuk, hogy még gondolataink sincsenek rejtve előtte. A legnagyobb névről nevezettekként tiszta szívvel mindig is az övéi szeretnének lenni, az ő erejét, szabadítását szeretnénk meg tapasztalni. Már ebben az életben is.

Szombat (április 25.)

[A gazda] pedig egyiküknek így felelt: Barátom, nem bánok veled igazságtalannul. Hát nem tehetek azt a javaimmal, amit akarok? Vagy azért vagy irigy, mert én jó vagyok...? Mt 20,13a.15 (Dán 9,14b; Jn 14,1–6; Péld 2,1–22) Aki az Úrhoz akar térni, annak ő élete minden pillanatában megadhatja a lehetőséget. Ha pedig valaki már korán beállt az ő szolgálatába, akkor tisztában kell lennie az-zal, hogy a legnagyobb jutalom magának a szolgálatnak a lehetősége, ha úgy tetszik, a „munkaviszony”. Az, hogy életének minél kisebb részét kelljen hiábavalónak, értelmetlennek tartania. Az Úr jósága abban mutatkozott és mutatkozik meg életünkben, hogy a legnagyobb név szolgálatába állított.

■ SZENTPÉTERY PÉTER

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). Munkatárs: Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Ecsedi Suzsza – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veg helyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

